

ЗА УЧАСТЮ ОБЛАСНОГО КОМІТЕТУ ВИБОРЦІВ СТВОРЕНА КОАЛІЦІЯ РЕФОРМ

стор.2 >>

Також у номері:

З НОВИМ РОКОМ ТА РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ!

Нехай у новому році у всіх справах до вас приходять тільки користь і радість, а удача перебуває з вами всі 365 днів і наздоганяє у найбільш вдалих моменти! Нехай всі біди обходять стороною, а навколо будуть тільки вірні друзі! Нехай нові 12 місяців подарують надію і впевненість у світлому майбутньому, а кожна нова хвилинка життя буде яскравішою, радіснішою.

Нехай кожна нова секунда буде наповнена тільки щирою дружбою і взаємною любов'ю. Нехай у ній весь рік панують душевний спокій, затишок і іскриста радість.

Нехай будуть лише щирі посмішки, а всі проблеми і негаразди залишаться в році, що минає.

Бажаємо в прийдешньому році головного – Миру та Здоров'я в кожній оселі!

Одеська обласна організація
ВГО «Комітет виборців України»

Видання «ИзбирКом»

атестація

ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД

Атестація депутатів місцевих рад активізує реалізацію своєї антикорупційної складової

стор.3 >>

Вперше в Татарбунарах презентували та обговорили результати досліджень щодо безпеки в громаді

стор.14 >>

В ОДЕСІ ЗА УЧАСТЮ ОБЛАСНОГО КОМІТЕТУ ВИБОРЦІВ СТВОРЕНА КОАЛІЦІЯ РЕФОРМ

«Одеська коаліція реформ» - відкрита платформа для всіх, хто зацікавлений в розробці, просуванні і реалізації реформ, необхідних Одесі і області. І ми запрошуємо до співпраці всі громадські організації, активістів та експертів, зацікавлених в цьому», - зазначив голова Одеської обласної організації «Комітету виборців України» **Анатолій Бойко**.

Коаліція буде працювати за принципами всеукраїнської коаліції «Реанімаційний пакет реформ» і буде регіональним партнером РПР. На прес-конференції її учасники також підписали положення про співпрацю, відкрите для приєднання нових учасників.

«Я сподіваюся, що сьогоднішня подія ознаменує новий етап у розвитку громадянського суспільства в Одесі і, можливо, самої Одеси, як би голосно це не звучало. Історія Одеси багата різними ініціативами і рухами, і ми сподіваємося, що наша ініціатива продовжить позитивний досвід таких організацій і зробить свій позитивний внесок у розвиток міста. «Реанімаційний пакет реформ» є провідною організацією в Україні з ініціювання та просування реформ в країні, які так потрібні Україні, щоб не наступити на граблі часів 2004 року, коли суспільство понадіялось на владу, а вона так і не провела необхідних реформ. Тепер «РПР» вирішив піти в регіони, щоб в тому числі

посилити регіональні експертні та громадські співтовариства своїм експертним потенціалом, комунікаційними можливостями. Одеський «РПР» буде партнером національного руху», - зазначив **Анатолій Бойко**.

Він також зауважив, що головним завданням Одеської коаліції реформ буде просування реформ на регіональному рівні та залучення до роботи максимальної кількості експертів, активістів та громадських діячів.

«Перша наша задача - формування дорожньої карти реформ, які ініціюватиме наша коаліція в Одесі і області. Її будуть розробляти учасники коаліції - з одного боку, - і експерти, які захочуть до

нас підключитися, - з іншого. Карта буде формуватися за напрямками: ЖКГ, добросчесне управління, розвиток громадянського суспільства, але це не завершений перелік, який буде доповнюватися по мірі появи в коаліції нових експертів в різних сферах», - зазначив він.

До речі, як пояснив голова «Всеукраїнської асоціації самоорганізації населення» **Андрій Крупник**, щоб вступити в нову коаліцію, потрібна буде рекомендація не менше двох її учасників.

За словами учасника коаліції **Олексія Чорного**, одна з больових точок Одеси - непрозорі закупівлі:

«Ми входимо в п'ятірку міст країни, які витрачають найбільші кошти на закупівлі, однак 94% їх проводиться непрозоро. Якщо Дніпро, який можна порівняти з Одесою, заощадив 100 млн грн на закупівлі, то Одеса - 600 тисяч. А могла б заощадити завдяки прозорій системі - 175 млн грн. Виправлення цієї ситуації буде також одним із наших завдань».

Про необхідність інвентаризації ремонтів в житлових будинках і проблем житлового фонду міста, а також про першочергові кроки в сфері реформування послуг ЖКГ і демонополізації послуг на цьому ринку розповів президент Асоціації ОСББ «Розвитку самоврядування» **Станіслав Драганов**.

«На сьогоднішній день одесити розуміють, що ні ЖКСи, ні керуючі компанії не можуть забезпечити нормальне функціонування і надання послуг в житлових будинках.

І ми будемо допомагати людям самостійно вирішувати ці питання через власні органи самоорганізації», - заявив він.

У свою чергу, акцентував увагу на необхідності вирішувати екологічні проблеми лідер організації «Зелений лист» **Владислав Балинський**, який нагадав, що Одеса знаходиться на третьому місці в Україні за рівнем забрудненості навколишнього середовища.

«Дуже часто громадські активісти виступають в ролі пожежників-хуліганів, які намагаються вплинути на владу і перешкодити їй приймати незаконні рішення. Але дуже важливо здійснювати системні зміни. Я сподіваюся, що в рамках коаліції буде створена робоча професійна група, яка займеться питанням правоохоронних органів», - розповів лідер одеського «Автомайдану» **Віталій Устименко**.

«Інститут політичної інформації» як учасник коаліції буде займатися сферами освіти, інформування громадян про реалізацію реформ, - пояснив глава організації **Павло Колотвін**.

На сьогоднішній день її учасниками стали Одеська обласна організація «Комітету виборців України», «Всеукраїнська асоціація самоорганізації населення», Асоціація ОСББ «Розвитку самоврядування», Одеський осередок «Автомайдану», ГО «Зелений лист», ГО «Інститут політичної інформації», благодійний фонд «Місцева ініціатива», ГО «Антикорупційний офіс».

Громадська кампанія «Атестація депутатів місцевих рад» розпочинає активну фазу реалізації своєї антикорупційної складової в 12 обласних центрах України.

АТЕСТАЦІЯ ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД АКТИВІЗУЄ РЕАЛІЗАЦІЮ СВОЄЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ

«Атестація» місцевих депутатів – інструмент комплексної персональної оцінки результатів діяльності депутатів місцевих рад, який вперше в Україні дозволяє об'єктивно та в доступній для пересічних громадян формі оцінити діяльність кожного з їх обранців. За результатами реалізації ініціативи персональні оцінки своєї діяльності та рекомендації для підвищення власних показників відкритості, прозорості, доброчесності та підзвітності отримують депутати місцевих рад в щонайменше 10 областях України.

В рамках антикорупційної складової «Атестації депутатів місцевих рад» буде складений реєстр приватних інтересів, перевірено виконання вимог Закону «Про запобігання корупції» щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів депутатами **12 міських рад** обласних центрів: **Одеської, Дніпровської, Херсонської, Львівської, Рівненської, Івано-Франківської, Чернівецької, Черкаської, Сумської, Полтавської, Краматорської та Харківської** міських рад. Також для депутатів місцевих рад 12 охоплених областей будуть проведені

семінари щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів. Таким чином, кампанія з Атестації депутатів місцевих рад, включаючи її антикорупційну складову, охоплює окрім з Одеси, Дніпра, Львова, Рівного, Черкас, Краматорську, Херсону та Сум ще Івано-Франківськ, Полтаву, Чернівці та Харків.

7 та 8 грудня в рамках реалізації антикорупційної складової Атестації депутатів місцевих рад в Одесі регіональні експерти з усіх 12 областей детально розібрались із загальними засадами запобігання та врегулювання конфлікту інтересів депутатів місцевих рад, міжнародними стандартами та практиками, а також українськими нормами, «підводним камінням» врегулю-

вання конфлікту інтересів місцевими депутатами, а також ретельно спланували спільні дії по реалізації антикорупційної складової «Атестації депутатів місцевих рад».

Громадська кампанія Атестації депутатів місцевих рад реалізовується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» за методологією персонального оцінювання депутатів місцевих рад, яка охоплює весь комплекс реалізації статусу місцевого депутата і заснована на законах України, а також визнаних стандартах Доброго Врядування. Антикоруупційний компонент Атестації депутатів місцевих рад реалізується в рамках проекту ООО ВГО «Комітет виборців Укра-

їни» «Доброчесні місцеві депутати» за підтримки Програми Розвитку ООН в Україні та Міністерства закордонних справ Данії. За реалізацію ініціативи в інших областях України відповідають партнери з ДОГО «Дніпропетровський координативно-експертний центр з питань регуляторної політики», Причорноморський центр політичних та соціальних досліджень, ГМ ОПОРА Львів, ГМ ОПОРА Рівне, ГО «Центр політичних студій», Чернівецька обласна організація ВГО «Комітет виборців України», Черкаською обласною організацією Комітету виборців України, ГО «Ліга захисту», ПОГО «Аналітичний центр Бюро економічних та соціальних досліджень», ГО «Точка доступу» та ГМ ОПОРА Харків.

Громади-партнери програми USAID DOBRE отримали механізми запобігання корупції та плани дій з їх впровадження

14-16 грудня **Громадське партнерство «За прозорі місцеві бюджети!»** провело триденну сесію «Пошук майбутнього: Об'єднані територіальні громади без корупції». Подія відбулася в рамках програми Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE). Понад 80 представників об'єднаних територіальних громад з 7 областей України – лідери думок, посадовці, молодіжні активісти, старости, експерти, представники донорських організацій – розробили стратегію антикорупційних змін в ОТГ і дорожню карту її впровадження.

«Протидія корупції займає центральне місце у програмах Агентства США з міжнародного розвитку, є наскрізною міжсекторальною темою проектів, які ми підтримуємо. Корупція заважає розвитку українського суспільства. Децентралізація може стати потужним антикорупційним інструментом, оскільки збільшує можливості контролю за публічними ресурсами через те, що вона зближує владу і людей», – переконаний **Марат Кюрчевський**, керівник проектів USAID.

«Попередні п'ять місяців команда тренерів та наставників громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» працювали з громадами над запровадженням антикорупційних механізмів в ОТГ-партнерах програми USAID DOBRE. Разом ми пройшли цей

шлях і маємо надзвичайні показники: за 100 днів ми спільно запровадили більше, ніж 50 механізмів запобігання корупції. Це гарний фундамент для того, аби наші громади були без корупції», – зазначив **Анатолій Бойко**, керівник громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!».

Учасники форуму напрацювали **детальну стратегію подальшого посилення антикорупційного захисту новостворених громад, що включає в себе продовження комплексного впровадження антикорупційних інструментів, просвіту та активізацію членів громади, та формування суспільної інфраструктури для забезпечення ефективного функціонування впроваджених інструментів, роботи з органами влади ОТГ для підвищення рівня доброчесності їх діяльності.**

«Впровадження антикорупційних інструментів – це лише початок шляху до доброчесного урядування. Щоб досягти стійких результатів, інформування мешканців на місцях та залучення громадян є найважливішими наступними кроками. Всі нещодавно прийняті нормативно-правові акти та інструменти запобігання корупції залишаться на папері, якщо мешканці громади не знатимуть про них, або не вмітимуть їх використовувати. Дотримання стандартів належного урядування означає, що влада активно шукає зворотного зв'язку з громадськістю

у процесі прийняття рішень та забезпечує прозорість усіх процесів, пов'язаних із бюджетами та майном громади. Це найважливіший висновок, зроблений учасниками. Він повністю збігається із нашим підходом до підвищення прозорості, підзвітності і доброчесності у громадах, – зазначає **Юлія Ткачук**, керівник антикорупційного компоненту програми USAID DOBRE.

Наступним кроком стане реалізація сформованої стратегії спільно з командою **Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!»**, регіональними ГО та громадськими активістами з об'єднаних територіальних громад-партнерів програми USAID DOBRE.

Програма навчання та наставництва для громадян «Запобігання корупції в об'єднаних територіальних громадах» реалізується **Громадським партнерством «За прозорі місцеві бюджети!»** в рамках програми «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE), що виконується міжнародною організацією **Глобал Ком'юнітіз (Global Communities)** та фінансується **Агентством США з міжнародного розвитку (USAID)**. Програма USAID DOBRE – це **п'ятирічна програма, спрямована на посилення місцевого самоврядування та створення кращих умов для розвитку ОТГ, підвищення рівня залученості громадян до прийняття рішень та забезпечення підзвітності та прозорості в громадському управлінні.**

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Одеська обласна організація
КОМІТЕТ ВИБОРЦІВ УКРАЇНИ

Global Communities
Partners for Good

ПЕТИЦІЯ – ПЕРША СХОДИНКА У ДІАЛОЗІ З МІСЬКОЮ ВЛАДОЮ

Андрій Гончаров

Участь громадян у процесі прийняття рішень є базовим елементом місцевої демократії.

Це підвищує рівень прозорості і стимулює посадовців бути більш відповідальними за свої рішення. Найбільш простим, і, водночас, ефективним інструментом прямої демократії є петиції. Їх можна вважати свого роду зрізом суспільної думки, адже вони на пряму освілюють найбільш болючі питання для громадян.

Що собою представляє петиція?

Власне петиція - це документ, складений на папері, у заголовку якого вказується проблема суспільного значення. В ній також можуть міститися певні вказівки або рекомендації, яких просять дотримуватись. Головна мета петиції полягає у впливі на рішення місцевої влади. За своєю суттю вона є формальним письмовим запитом, який, як правило, підписується багатьма людьми. Запит направляється до місцевої влади для врегулювання певної проблеми, вказаної у тексті петиції. Значимість петиції залежить від кількості підписів, які вона набрала.

Важливим моментом у складанні петиції є максимальна простота викладання змісту. Під заголовком зверху пишеться пояснення проблеми і чому це важливо. Воно має бути простим та коротким (два-чотири

речення), щоб люди могли швидко його прочитати. В кінці петиції має бути заклик до дії, якою «нижчепідписаний» бажає виправити проблему. Щоб максимально використати звернення, варто звернути увагу на подробиці.

Петиції несуть голос і думку громади до органів місцевої влади. Можновладці можуть розглянути запит петиції, але це не обов'язково означає, що вони приймуть все, що вимагає петиція.

Форми подання петицій

Кожна країна і навіть орган місцевого самоврядування, визначає власні умови, які необхідно виконати, аби петиції були розглянутими. Тим не менш, є низка загальноприйнятих умов.

Перш за все, визначається коло питань, стосовно яких громадяни мають можливість подати петицію.

Другий важливий момент - це строки проведення кампанії по збору підписів. І третій, але ключовий момент - коло осіб, які можуть взяти участь у підписанні петиції.

За формою петиції можуть подаватися в звичайному форматі збору підписів під традиційним зверненням та в електронній формі, з використанням спеціальних платформ.

Головною перевагою паперової петиції є можливість проведення просвітницької діяльності стосовно проблеми, вказаної у ній. Так, збираючи підписи, ініціатори можуть більш детально актуалізувати проблему, суть вимог та перелік заходів, які варто застосувати. Також може міститись інформація стосовно того, як вирішити проблеми. Такий підхід здатен не тільки збільшити рівень обізнаності, але і збільшити коло людей, які підтримують саму петицію. Водночас головною вадою

паперової петиції є брак часу. Адже важливо, щоб петиція набрала якомога більше підписів у максимально стислі строки.

І тут до справи береться електронна петиція. За змістом і формою це фактично те ж саме, але займає менше часу і не потребує нічого, окрім інтернету. Електронна петиція є більш швидким способом охопити широке коло населення в стилі соціальні мережі. До того ж місцева влада сама визначає умови, за яких та чи інша петиція буде розглянута органами місцевої влади, тим самим полегшуючи роботу активістам, які знають кількість необхідних голосів або клопотань для того, щоб вона була розглянута. Окрім кількості голосів, важливими є вимоги, які зазначені в петиції. Вони повинні

продовження стор. 5 >>

Експерти Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!» навчали забезпечувати прозорість місцевих публічних фінансів

28 листопада в Одеському регіональному інституті державного управління НАДУ при Президенті України відбувся тренінг «Громада та місцевий бюджет. Як забезпечити прозорість місцевих публічних фінансів».

Учасники тренінгу обговорили відкритість та прозорість бюджетного процесу, бюджетний цикл та елементи інформаційної відкритості протягом всіх етапів бюджетного процесу; участь громадян в бюджетному процесі, пропозиції громадян до бюджету, консультації в дорадчих органах, бюджетні слухання, бюджети участі; зацікавлені сторони в бюджетному процесі та напрямки їх діяльності в бюджетному процесі.

Окрім того, в рамках тренінгу було проведено розробку «бюджету для громадян» своєї громади та алгоритму успіху ідеї. Також в рамках тренінгу було презентовано досвід Партнерства.

Тренінг відбувся в рамках Проекту «Публічні бюджети від А до Я: Інформування, активізація та залучення громадянського суспільства» реалізується Фондом Східна Європа та Фондацією польсько-української співпраці ПАУСІ за фінансової підтримки Європейського Союзу. Тренінг розроблений та проводиться експертами Громадського партнерства «За прозорі місцеві бюджети!»

<< початок стор. 4

бути в межах компетенції місцевої влади, інакше, навіть якщо петиція набере заповідну кількість голосів, вона не буде розглянута.

При використанні будь якої форми петиції, такий інструмент, тим не менш, є потенційним шляхом кращого розуміння проблем громади місцевою владою. Такі системи можуть принести користь радам, зокрема, покращити взаємодію громадян з місцевою владою та оцінити рівень суспільної підтримки окремих ініціатив.

Втім, є і зворотна сторона медалі – відсутність відповідальності з боку громадян, які підписали петицію. Справа в тому, що, підписавши петицію, особа не зобов'язується долучитися до якихось активних дій, спрямованих на реалізацію чи впровадження вимог петиції. Для прикладу: 48,9% громадян США відносять до групи «зацікавлених людей». Вони звертають увагу на

допомагає створити більш широку кампанію та служить кільком цілям:

- Вони можуть надіслати сигнал громадської думки особі, яка приймає рішення;
- Вони кажуть засобом масової інформації, що турбує громадськість і на основі чого можна зробити сюжет;
- Вони складають список людей, які цікавляться проблемою;
- Вони можуть стимулювати додаткові дії та збирати гроші.

А от вже сама стратегія потребує більшої, довготривалої, цільової картини: вона повинна бути спрямована на чітку мету, таку як конкретна особа, уряд чи компанія; та чіткі дії, яких вона хоче досягти. Більш того, аби підпис петиції дійсно мав якийсь результат, необхідна повноцінна акція, яка провокує зміни і привертає увагу інших. Іншими словами, будь яка петиція має завершуватись протестом.

що петиції виявились відхиленими, стали питання, які виходили за межі повноважень міської влади. Деякі петиції дублювали інші або ж були абсурдними.

Але найбільш популярною в

ського Артура Велслі прикрашається дорожнім конусом. Завдяки цій витівці, вже впродовж 30 років немає жодної листівки, де б голова Артура Велслі, або його коня не вінчалася б дорожніми конусами. У зв'язку із цим місцева рада вирішила збільшити висоту постаменту аби кількість шибеників зменшилася і сер Артур Велслі та його вірний кінь могли б перепочити від витівок. Одразу ж був організований рух за збереження «Конусоголового». Пост у мережі Facebook за збереження конусного вершника за добу набрав 72 тисячі лайків. Слідом була створена електронна пе-

Першим потужним результатом збору підписів під електронною петицією у Львові став розгляд петиції стосовно запровадження е-квитка у громадському транспорті (1364 голоси), організації руху авто через сквер Святого Юра (1465 голосів), збільшення штрафів за викидання сміття у не призначених для цього місцях (1110 голосів), та встановлення безкоштовного швидкісного Wi-Fi у центрі Львова (1071 голос). Кожна з вище перерахованих петицій не тільки була розглянута Львівською міською радою, але й на основі цих петицій були розроблені проекти рішень щодо реалізації про-

зазначений період стала петиція 2009 року стосовно проблеми переробки сміття. В той період місцева влада запропонувала проект, відповідно до якого планувалось замінити вуличні сміттєві баки на сміттєві мішки. Однак, на думку місцевих жителів, такі зміни могли призвести до того, що сміття не будуть переробляти, а просто десь скинуть в іншому місці. У відповідь на пропозицію місцевої влади громадяни ініціювали збір підписів під петицією за відхилення такого проекту. Петиція набрала 9934 голосів, тобто стала успішною. Як наслідок, пропозиція ради по новій системі збору сміття була відхилена.

Інше цікаве рішення, пов'язане з петиціями, мало місце в Шотландії. У 2012 році в Шотландському окрузі Файф у місцевої ради не вистачало грошей для продовження фінансування центру для дітей з особливими потребами. Тому, було вирішено його закрити. Батьки ж дізналися про таке рішення ради лише через місцеву газету «Файф Хералд». Ініціатором подання петиції став місцевий депутат, який зареєстрував петицію на сайті GoPetition. В своєму зверненні він акцентував увагу на тому, що центр ніколи не буває порожнім, а закрити його влада позбавить дітей з особливими потребами відпочинку та належної турботи. Крім того в таких центрах діти перебувають у дружній атмосфері та забувають про свою інакшість. Кампанія зі збору підписів почалася у лютому 2012 року. Набравши всього 509 підписів за півтора роки петиція все ж таки змогла привернути увагу місцевої влади до проблеми дитячого центру в Едін Парку. Результатом кампанії стало отримання батьками, які пов'язані із дитячим центром, листа, в якому говорилося, що двері центру відкриті і на них радо чекають.

У 2013 році в Шотландському місті Глазго завдяки петиції була збережена кумедна традиція. Справа у тому, що вже протягом тридцяти років після кожних вихідних пам'ятник 1-го герцога Веллінгтон-

тиція, яка набрала більше 10 тисяч підписів за 24 години. В результаті міська рада вирішила залишити пам'ятник у первозданному вигляді.

Петиції в українських реаліях

«Петиційний» рух в Україні розпочався зі змін до закону «Про звернення громадян», як надали такої форми громадської участі відносно чітку законну процедуру.

Зокрема, ст. 23-1 було встановлено рекомендовані вимоги до кількості підписів громадян на підтримку електронної петиції до органу місцевого самоврядування, а також рекомендація органам місцевого самоврядування визначити строки збору підписів.

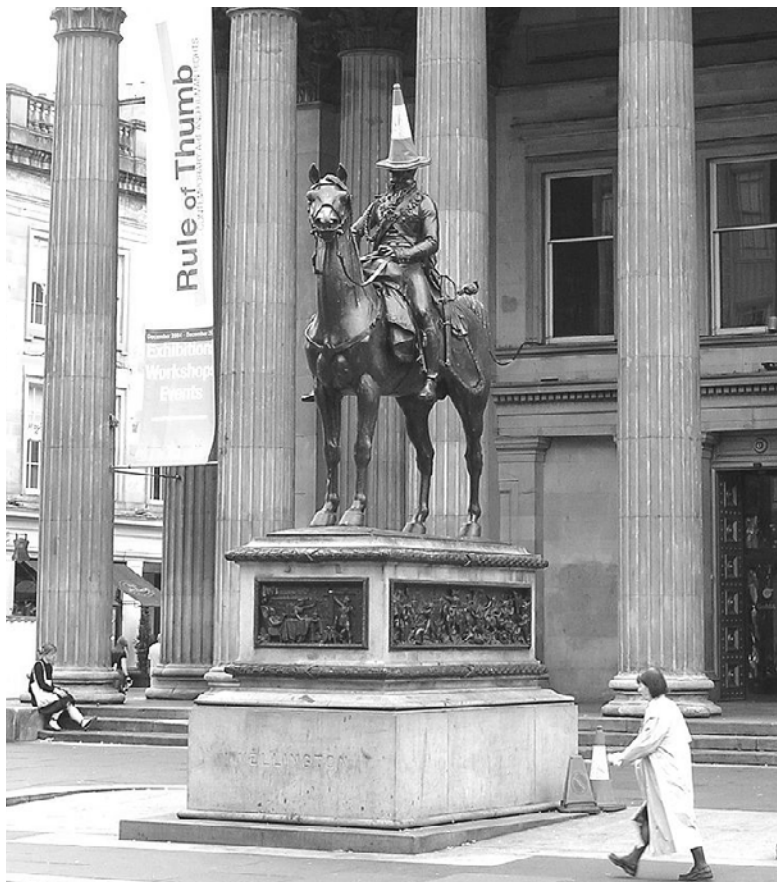
Практика використання громадянами інструменту подання петицій до міської влади поки що неоднозначна: вже є й позитивні приклади, але є й реакції місцевої влади на результати збору підписів громадян не завжди стійкі.

У Львові з 722 петицій 22 набрали заповідну кількість голосів аби потрапити на розгляд до міської ради. На початку запуску проекту у лютому 2016 року кількість голосів, необхідна для розгляду петиції, становила 1000 голосів, що на думку експертів було фактично неможливою цифрою. У зв'язку із цим у грудні 2016 року міська рада прийняла рішення про зменшення кількості голосів до 500. Тим не менш, на сьогоднішній день з 22 прийнятих петицій – 21 стала успішною у 2016, і лише одна – 2017 році.

позицій зазначених в петиціях.

Миколаївська міська рада також пішла по шляху, рекомендованому у законі «Про звернення громадян» і встановила вимогу збору 1000 підписів для розгляду петиції. За два роки з 244 петицій 24 набрали необхідну для розгляду кількість підписів. Показово, що перша петиція (про створення притулку для бездомних тварин), яка була зареєстрована на сайті для петицій Миколаївської міської ради, набрала необхідну кількість підписів. Правда, останню петицію також було розглянуто у 2016 році. Тоді, у березні 2016 року, завдяки петиції Дмитра Місюрева міський голова Миколаєва видав розпорядження про заборону розміщення на території міста пересувних та інших мобільних цирків. За словами самого Дмитра Місюрева, успіх петиції став запорукою гарно продуманої промоції цієї петиції і коректне відпрацювання цільової групи.

Як бачимо, попри свою простоту, форма взаємодії з міською владою через петиції має свої переваги і недоліки. Однак тим не менш петиції залишаються дуже точним показником хвилюючих проблем для громади та можливістю вплинути на прийняття певних рішень місцевою владою у відносно простий спосіб. Але головною запорукою для ефективного використання цього механізму є відкритість міської ради до діалогу. Бо сила петиції в тому, що вона здатна показати болючі точки суспільної думки в межах взаємодії із місцевою владою.

питання та цінність громадянської участі, але їм важко публічно висловити свої думки чи вжити якихось заходів. Більшість навіть не пам'ятає зміст петиції, яку вони підписали востаннє. Для них акт волевиявлення завершується в момент підпису, далі доля проекту, як правило, вже не цікавить, адже «свій громадянський обов'язок вони виконали».

В експертній спільноті є більш-менш спільна точка зору на те, що петиції є лише першим етапом реалізації певної політичної кампанії. Наприклад, Дейв Карпф, професор університету Джорджа Вашингтона, у своїй роботі «Ефект рушійної сили: несподівана трансформація американського політичного захисту» зазначає, що петиції - це політична тактика для раннього етапу, яка

Світовий досвід впровадження петицій як інструменту взаємодії із владою

Практика показує, що зазвичай ініційованих кампаній по збору підписів значно більше, ніж петицій, які стають результативними. Тим не менш, саме ті петиції, які досягають успіху і демонструють справжні проблеми громади, які потребують вирішення, а також показують більш менш стійкі результати по регуванню місцевої влади на виявлені завдяки петиціям проблеми.

Наприклад, в столиці Нової Зеландії Веллінгтоні в період з 2008 по 2010 роки на сайті міської ради було подано 100 електронних петицій, з яких 40 було відхилено і 60 прийнято. Основною причиною того,

Dmitry Misyurev з Muza Makhova

Добрый вечер. Вчера городской голова Александр Сенкевич, подписал распоряжение о запрете размещения в городе Николаев передвижных и прочих мобильных цирков, в которых отсутствуют разрешительные документы, или условия содержания зверей не соответствуют нормам. Мы сделали это, спасибо всем, кто поддерживал петицию, кто переживал, кто надеялся. P.S. Спасибо, Александр Федорович. Для многих это очень важно. Avanti!

Майже за три роки реформи децентралізації в Україні створено 665 об'єднаних територіальних громад. Якщо поглянути на офіційні дані, в цілому по країні процес дуже нерівномірний.

За словами Галини Калачової, редактора VoxConnector, два роки і один місяць залишилось у місцевих рад для 100% об'єднання у спроможні територіальні громади. За прогнозами Мінрегіону, цей процес має завершитися до 2020 року. Процес створення ОТГ розпочався у 2015 році – зі стартом реформи децентралізації – однак якщо поглянути на офіційні дані, в цілому по країні він нерівномірний.

ТРИ РОКИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ: У ЯКОМУ З РЕГІОНІВ УКРАЇНИ НАЙБІЛЬШЕ ОТГ?

Найбільшу кількість ОТГ створено у Дніпропетровській, Житомирській, Тернопільській, Волинській областях. Найповільніше ОТГ створюються у Закарпатській області, на Луганщині та Київщині. Така відмінність обумовлена в першу чергу різним ставленням місцевих органів влади до процесів об'єднання, спротивом з боку окремих районних адміністрацій або міських рад через побоювання втрати

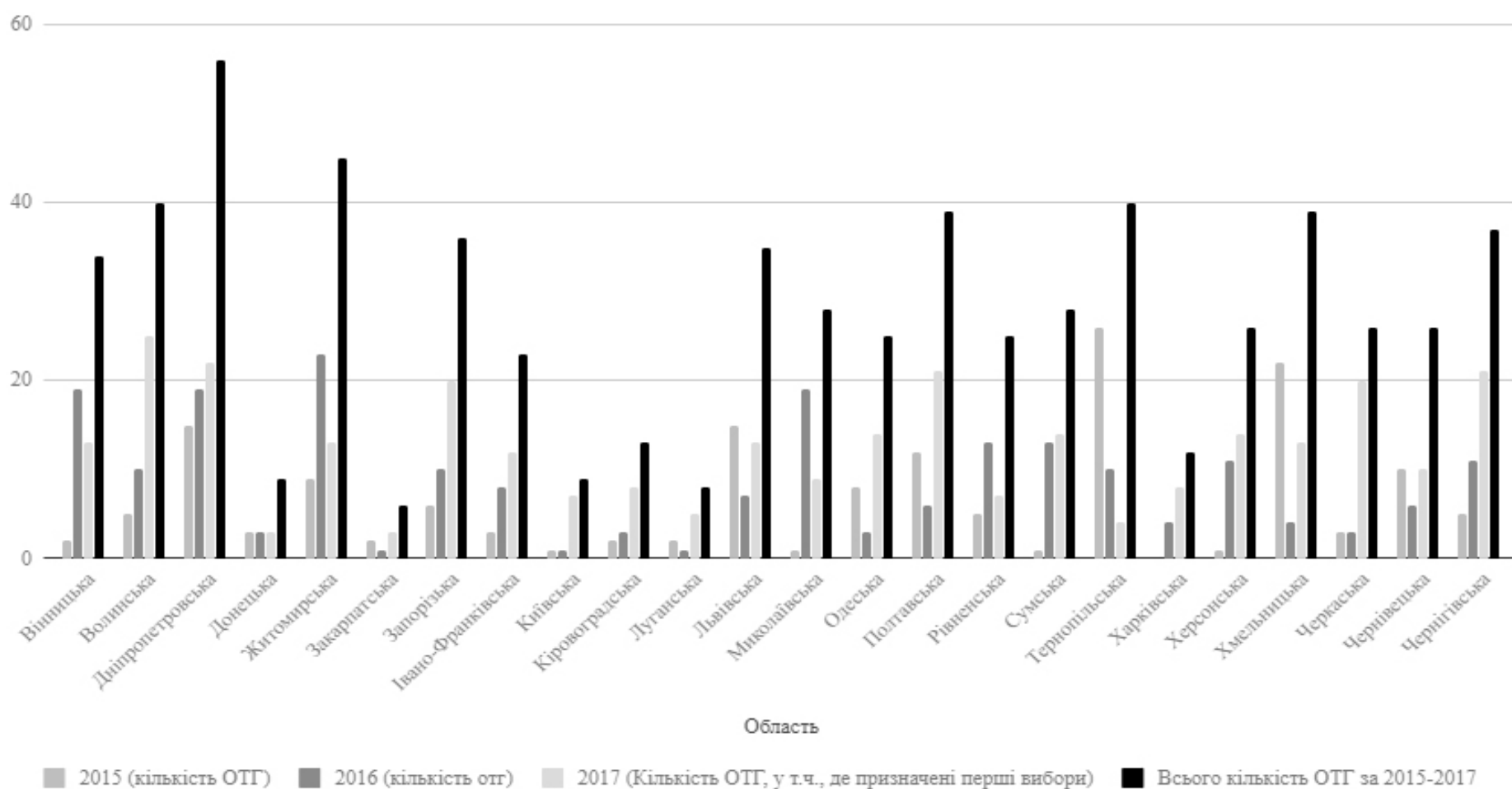
ти робочі місця або повноваження. До того ж постійно виникають складнощі із законодавчою базою. Багато питань щодо розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами ОТГ, фінансового забезпечення ОТГ залишаються нерегульованими, або ж регулюються в процесі. Це гальмує процес об'єднання. Тим не менш, майже за три роки реформи в Україні створено 665

ОТГ. Цільовий орієнтир охоплення територію України ОТГ до 2020 року на 100%. За три роки реформи ОТГ охоплено 28,1% або 161,7 тис. кв. км площі України. У порівнянні з обласними та міськими бюджетами темпи зростання власних доходів бюджетів об'єднаних територіальних громад дуже динамічні. Податкові доходи ОТГ зростають швидше, ніж доходи міст.

У порівнянні з обласними та міськими бюджетами темпи зростання власних доходів бюджетів об'єднаних територіальних громад дуже динамічні. Податкові доходи ОТГ зростають швидше, ніж доходи міст.

Видання *ІзбірКом* входить в число партнерів проекту *VoxConnector*. Матеріали отримані редакцією на правах ексклюзивності.

Динаміка створення ОТГ у 2015-2017 рр. Джерело: Мінрегіон

ЗА ЯКІ МЕДПОСЛУГИ УКРАЇНЦЯМ ДОВЕДЕТЬСЯ ПЛАТИТИ І КОЛИ?

В оновленій системі охорони здоров'я вісім базових медичних послуг будуть безкоштовними

Директор програмної ініціативи «Громадське Здоров'я» Міжнародного фонду «Відродження» **Вікторія Тимошевська** пояснила, як відбуватиметься перехід на нові правила.

За словами експерта, 19 жовтня парламент прийняв медреформу, яка передбачає що з часом частина медичних послуг для українців будуть офіційно платними, а частина – ні.

Безкоштовним для пацієнта будуть вісім видів медичних послуг, які увійдуть до «гарантованого пакету», а саме послуги: екстреної медичної допомоги, первинної медичної

допомоги, вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги, третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги, паліативної медичної допомоги (допомога смертельно хворим та їх родичам), медичної реабілітації, медичної допомоги дітям до 16 років, медичної допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами.

Перехід на нові правила оплати відбуватиметься поступово.

Капітаційний тариф (єдиний тариф у розрахунку на одного громадянина) на первинну меддопомогу вже в наступному році складе 370 грн на рік за працездатну особу

18-65 років, для осіб віком до 18 та після 65 грн років – 740 грн на обслуговування у сімейного лікаря. Тариф покриває консультації, основні аналізи, направлення до інших спеціалістів.

Тарифи на спеціалізовану медичну допомогу (вторинний і третинний рівень) уряд має розраховувати до 2020-го року, з урахуванням напрацювань пілотного проекту з Національною Академією медичних наук України (НАМНУ).

Експеримент полягає у тому, що держава поступово відходить від фінансування Академії напряму, і

починає закуповувати у її провідних наукових інститутів конкретні медичні послуги за визначеними тарифами.

Ці тарифи не для оплати пацієнтами

Це будуть тарифи, за якими платитиме держава за кожен конкретний випадок захворювання або проведену процедуру Академії. Тому якщо навіть тариф буде високим, то це насправді добре – він реально відобразить вартість процедури та дозволить уникнути випадків, коли пацієнтам кажуть, що держава за вас платить 100 гривень за операцію, а неформально потрібно ще доплати-

ти 3 тисячі гривень.

З 2020 року гарантований пакет медичних послуг буде визначатися щороку в процесі підготовки проекту держбюджету.

Частина медпослуг, вартість яких буде розрахована в рамках експерименту, можуть увійти до гарантованого пакету. Але будуть і послуги, які оплачуватиме пацієнт. Перелік послуг, які покриватиме держава, залежатиме від фінансових можливостей бюджету.

Видання *ІзбірКом* входить в число партнерів проекту *VoxConnector*. Матеріали отримані редакцією на правах ексклюзивності.

БЕЛЯЕВСКАЯ ГРОМАДА ВОШЛА В ТОП-20 СОСТОЯТЕЛЬНЫХ ГРОМАД УКРАИНЫ

Експерти Центрального офіса реформ при Минрегионе представили на II всеукраинском форуме объединенных громад «Инициативы, изменяющие жизнь», который состоялся в Киеве 4 декабря текущего года, оценку финансовой состоятельности ОТГ.

Согласно данным, представленным экспертами, в двадцатку самых состоятельных громад вошла Беляевская громада, которая оказалась на 17 месте в рейтинге.

Что касается непосредственно громад Одесской области, то Беляевская громада в региональном рейтинге лидирует. На втором месте Красносельская ОТГ — ее место во всеукраинском рейтинге 49, а на третьем месте в Одесской области Великомихайловская громада — 72 место по Украине. Кроме них в первую сотню входит еще Балтская громада.

При этом наибольшая штатная численность сотрудников местного совета утверждена в Балтской громаде — 148 человек, а наименьшая в Новокальчевской громаде — 22 человека.

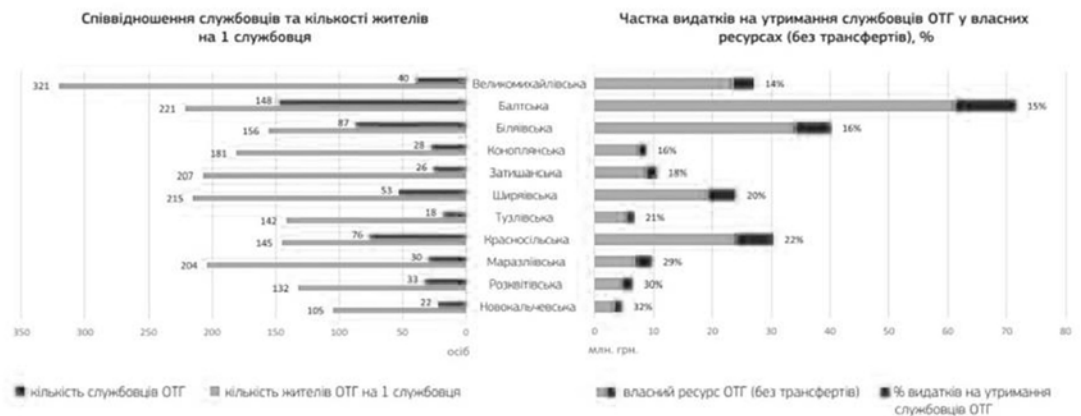
Если же сравнивать численность населения громад и количество служащих, то самыми загруженными оказались сотрудники Великомихайловской громады где на 1 сотрудника приходится 321 житель, а наименее загруженными опять же сотрудники Новокальчевской громады — 105 жителей на одного служащего.

Громади, які об'єдналися у 2015 році

Громади, які об'єдналися у 2016 році

■ Фактичні доходи на 1 особу за 9 місяців 2016 р.

■ Фактичні власні доходи на 1 особу за 9 місяців 2017 р.

№ п/п	Назва ОТГ	Область	Місця у часткових рейтингах				Загальний рейтинг
			Власні доходи на 1-го мешканця	Рівень дотаційності бюджетів (питома вага базової/реверсної дотації у доходах)	Капітальні витрати на 1-го мешканця*	Питома вага витрат на утримання апарату управління у фінансових ресурсах (без трансфертів)	
1	Слобожанська	Дніпропетровська	1	8	4	1	1
2	Богданівська	Дніпропетровська	4	3	6	24	2
3	Вербківська	Дніпропетровська	3	2	10	28	3
4	Шахівська	Донецька	2	29	9	13	4
5	Розсошанська	Хмельницька	19	31	7	15	5
6	Глобинська	Полтавська	9	15	20	40	6
7	Новоолександрівська	Дніпропетровська	11	49	19	9	7
8	Шишацька	Полтавська	14	27	5	53	8
9	Ушомирська	Житомирська	7	42	40	14	9
10	Оратівська	Вінницька	32	14	44	29	10
11	Томашпільська	Вінницька	21	47	34	17	11
12	Калинівська	Вінницька	41	49	35	3	12
13	Тячівська	Закарпатська	46	49	26	11	13
14	Лиманська	Донецька	22	49	43	47	14
15	Станишівська	Житомирська	47	34	60	22	15
16	Немирівська	Вінницька	45	39	32	58	16
17	Білівська	Одеська	44	32	46	65	17
18	Смирнівська	Запорізька	26	25	12	129	18
19	Байковецька	Тернопільська	5	10	21	157	19
20	Деснянська	Чернігівська	17	6	33	138	20

Групування ОТГ за чисельністю населення: ■ - понад 15 тис. осіб, ■ - від 10 до 15 тис. осіб, ■ - від 5 до 10 тис. осіб, ■ - менше 5 тис. осіб

ОДЕСЬКА ОБЛАСТЬ

ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СПРОМОЖНОСТІ 11 ОТГ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА 9 МІСЯЦІВ 2017 РОКУ

№ п/п	Назва ОТГ	Загальна характеристика		Показник 1		Показник 2		Показник 3		Показник 4		Загальний рейтинг
		Площа ОТГ (км²)	Чисельність населення на 01.01.2017 (тис. ос.)	Власні доходи на 1-го мешканця за 9 місяців 2017 р. (грн.)	Рейтинг	Рівень дотаційності бюджетів (питома вага базової/реверсної дотації у доходах) (%)	Рейтинг	Капітальні витрати на 1-го мешканця* (грн.)	Рейтинг	Питома вага витрат на утримання апарату управління у власних ресурсах (без трансфертів) (%)	Рейтинг	
1	Білівська	193,0	13,7	2 929,9	44	-2,1%	32	998,3	46	15,7%	65	17
2	Красносільська	246,6	11,0	2 760,3	58	0,0%	49	766,9	62	21,5%	148	49
3	Великомихайлівська	494,4	12,7	2 134,8	126	8,4%	133	663,2	81	13,7%	37	72
4	Балтська	854,6	32,3	2 217,5	112	7,8%	125	348,7	162	14,8%	52	91
5	Затишанська	180,2	5,3	2 013,3	144	16,7%	214	433,4	129	17,9%	92	139
6	Тузлівська	101,0	2,6	2 608,9	73	12,7%	177	171,0	260	21,0%	142	164
7	Новокальчевська	207,8	2,3	2 039,7	139	4,3%	87	266,1	201	32,1%	268	178
8	Маразлівська	252,1	6,0	1 621,6	211	15,1%	201	813,0	57	28,7%	232	181
9	Коноплянська	314,6	5,0	1 769,3	186	9,7%	145	23,6	354	15,9%	68	203
10	Ширяївська	410,0	11,3	2 118,2	128	10,0%	150	23,9	353	20,3%	134	208
11	Розквітівська	236,8	4,3	1 513,7	222	16,1%	207	259,2	208	29,7%	250	243

Групування ОТГ за чисельністю населення: ■ - понад 15 тис. осіб, ■ - від 10 до 15 тис. осіб, ■ - від 5 до 10 тис. осіб, ■ - менше 5 тис. осіб

ДЛЯ СЕКРЕТАРІВ СІЛЬСЬКИХ РАД ТАТАРБУНАРСЬКОГО РАЙОНУ ПРОВЕДЕНО ЧЕРГОВЕ ЩОМІСЯЧНЕ НАВЧАННЯ

30 листопада у читальній залі Татарбунарської районної бібліотеки пройшло чергове щомісячне навчання у «Школі секретарів місцевих рад», у якому взяли участь вісім представників органів місцевого самоврядування Татарбунарського району Одеської області. Під час заходу вивчалися питання відповідальності за передчасне знищення документів, порядку ведення трудових книжок, співпраці з органами ДМС та питання відповідальності громадян за недотримання чинного законодавства з охорони державного кордону і адміністративної відповідальності за незаконне використання бюджетних коштів.

Першим блоком навчання з секретарями сільських рад стали питання відповідальності громадян за недотримання вимог законодавства про охорону державного кордону та законності дій представників прикордонної служби щодо витребування не вказаних у законодавстві документів, які посвідчують особу громадянина. З цього питання перед учасниками заходу виступив керівник Татарбунарського офісу Мережі правового розвитку Леонід Семененко, який ознайомив представників місцевого самоврядування

з Постановою КМУ від 27 липня 1998 року №1147, якою затверджено Положення про прикордонний режим. Така інформація потрібна для посадовців ОМС для того, аби вони могли надати допомогу мешканцям населених пунктів району, який є контрольованим прикордонним районом, та мати аргументи для прикордонників, які не володіють відповідними знаннями.

Продовжуючи роботу з секретарями місцевих рад, **Леонід Семененко** перейшов до висвітлення теми, пов'язаної з відповідальністю

посадових осіб органів місцевого самоврядування за передчасне знищення документів. Він зазначив, що причинами передчасного знищення документів можуть бути або неправильне зазначення строків зберігання документів у номенклатурі справ, або помилкове включення справ до акта про вилучення та знищення документів. Правник закликав присутніх бути уважним, адже за це загрожує штраф.

Наступним питанням, яке було включено до програми навчання, був порядок ведення трудових кни-

жок працівників. Виступаючий наголосив, що неодноразово звертав увагу працівників виконавчих комітетів органів місцевого самоврядування на питання порядку ведення, зберігання та видачі трудових книжок працівників. Про порядок ведення трудових книжок мають бути обізнані як роботодавці, так і працівники, перші з метою належного введення, зберігання трудових книжок, а другі – з метою здійснення належного контролю за внесенням записів до трудової книжки, яка разом з іншими документами підтверджу-

ють наявність трудових відносин між працівником та роботодавцем.

Виступаючий довів до присутніх вимоги, яких необхідно дотримуватися при веденні трудових книжок, їх обліку, збереження та видачі.

Питання взаємодії органів місцевого самоврядування та органів ДМС України висвітлив керівник Татарбунарського районного сектору ГУ ДМС України в Одеській області **Михайло Ветрогон**. Основними питаннями його виступу були отримання паспортних документів учнями загальноосвітніх шкіл, реєстрація місця проживання іноземців, які мають на це право, та дотримання чинного законодавства України з питань проведення нотаріальних дій з мешканцями тимчасово окупованих територій України. Присутні представники органів місцевого самоврядування активно включилися до обговорення цих питань. Було запропоновано провести роботу з директорами шкіл, направлену на формування груп учнів, які зможуть організовано прибувати до Татарбунар та отримувати паспортні документи громадян України.

«Школа секретарів місцевих рад» проводиться Татарбунарським офісом Мережі правового розвитку Одеської обласної організації ВГО «Комітет виборців України», за фінансової підтримки МФ «Відродження», за сприяння Татарбунарської районної та міської рад, Татарбунарської районної державної адміністрації та Татарбунарської централізованої бібліотечної системи.

Юрист, керівник Татарбунарського офісу Мережі правового розвитку при Одеській обласній організації ВГО «Комітет виборців України» Леонід Семененко у своїй консультації наводить декілька найбільш популярних способів, якими «банківські» шахраї можуть заволодіти вашими грошима. А також розповідає про запобіжні заходи, яких слід вжити, аби цього не сталося.

Шахрайські оборудки з банківськими картками та рахунками в Україні трапляються доволі часто, до того ж мають характер сплесків. Незважаючи на те, що поліція проводить профілактичну роботу, надає інформацію громадянам, попереджає про ризики, ситуація все одно не покращується: нечисті на руку спритники знову знаходять тисячу і один спосіб ошукати людей.

Спосіб 1. Злодії представляються спеціалістами. Щоб змусити жертву повідомити особисті дані та інформацію про платіжну картку, представляються по телефону співробітником Національного банку, поліції, Служби безпеки, Пенсійного фонду, благодійної організації. Потенційній жертві пояснюють телефонний дзвінок тим, що перевіряють систему безпеки, повідомляють про додаткові пенсійні нарахування чи блокування картки.

Спосіб 2. Клієнтів Приватбанку «переводять» в Ощадбанк. Шахраї телефоном повідомляють потенційній жертві, що Приватбанк приєднують до Ощадбанку. Оскільки клієнту, мовляв, слід негайно перевести кошти на банківський рахунок в Ощадбанк. Таким чином, гроші переводять на рахунок, підконтрольний шахраям. Зловмисники також залякують потенційну жертву чутками про витік інформації з бази даних Приватбанку.

Спосіб 3. «День народження картки». Дані про картку у користувачів виманюють також через соцмережі. Один із найвідоміших способів полягає у тому, що зловмисники пропонують нібито «підрахувати» день народження картки за її даними. Зокрема, пропонують користувачам викласти номер картки та термін дії у коментарях. Під різними приводами шахраї виманюють у клієнтів банку фотографію банківської картки. Власникам карток радять не повідомляти дані картки: банківські SMS-паролі, номер картки, термін її дії, трізначний код безпеки зі зворотного боку картки. Він потрібен для операцій з платіжною картою в інтернеті. Якщо карткові дані уже розголошили, слід негайно заблокувати картку та повідомити про інцидент до кіберполіції.

ЯК УБЕРЕГТИСЯ ВІД ШАХРАЙСТВА З БАНКІВСЬКИМИ КАРТКАМИ

Застереження:

- не надавайте ніяку інформацію стосовно вашої банківської картки;
- дотримуйтеся правил безпеки при користуванні картою, коли знімаєте гроші в банкоматі;
- відмовляйте особам, які намагаються отримати у вас фото вашої картки;
- відмовляйте у допомозі при отриманні грошових коштів;
- відмовляйте спілкуватися з незнайомими особами по телефону;
- зверніться до поліції, розкажіть про осіб, які цікавляться вашими картками і надайте їх контакти.

Поради власникам банківських карток, які суттєво підвищують безпеку їх використання:

1. Ніколи не залишайте без нагляду вашу банківську картку.
2. Нікому не повідомляйте ПІН-код картки та ні в якому разі не зберігайте ПІН-код у гаманці чи разом з картою.

3. Нікому не повідомляйте дані доступу до вашої картки через інтернет-банкінг (ваші логін і пароль на сайті банку).

4. Ніколи не повідомляйте ваші персональні дані (пін-код, номер картки, логін і пароль, cvv-код) третім особам, навіть якщо вони представляються працівниками банку. Працівники банку ніколи не перевіряють ваші персональні дані.

5. Ніколи не розголошуйте коди, які приходять вам на ваш мобільний номер, і не набирайте на вашому телефоні невідомі вам комбінації цифр.

6. Дізнайтеся телефон «гарячої лінії» вашого банку та відразу телефонуйте, якщо підозрюєте, що маєте справу з шахрайством. Чим швидше ви це зробите, тим менше шансів у шахраїв.

7. Намагайтеся здійснювати банківські операції у відділеннях банків, адже такі банкомати захищені від встановлення зчитувальних пристроїв та інструментів, які блокують картку чи видачу готівки.

8. Якщо банкомат заблокував

вашу картку, негайно телефонуйте на «гарячу лінію» банку та вимагайте заблокувати вашу картку. Тільки після цього можна відходити від банкомату.

9. Якщо ви отримуєте чек після здійснення транзакції, не викидайте його у смітник поруч з банкоматом, адже ваш чек також містить частину персональних даних.

10. Якщо Вам доводиться розміщувати номер картки в Інтернеті, не вказуйте номер вашого мобільного, який прив'язаний до картки. Для цього заведіть окремий номер.

11. При здійсненні розрахунків через Інтернет встановлюйте на ваш комп'ютер нове програмне забезпечення та антивіруси, а також перевіряйте інтернет-адресу сайту банку. Вона має починатися так: <https://> Це свідчитиме про безпечне та зашифроване інтернет-з'єднання.

Передавайте ці поради вашим рідним та близьким, адже разом ми можемо зробити використання банківських карток комфортним та безпечним.

ЧЕМ ПОХОЖИ ЛИТОВСКИЕ "ФАШИСТЫ", ЛАТЫШСКИЕ "ГОЛОДАЮЩИЕ" И УКРАИНСКИЕ "РАСПЯТЫЕ МАЛЬЧИКИ": УРОКИ ИНФОРМАЦИОННОЙ ВОЙНЫ

ИзбирКом попытался разобраться, как работает кремлевская пропаганда и какие уроки из опыта других стран может извлечь Украина.

«Одесская Хатынь», «голодающая женщина, которая ворует хлеб у голубей», «Пореченков на Дерибасовской, несмотря на запрет», «Новиков гуляет по одесским ресторанам», - все эти, относительно безобидные и откровенно опасные фейки за последние несколько лет стали чем-то вроде обыденности для одесситов, которые нередко во время чтения новостей неожиданно для себя становятся жертвами самой настоящей войны – информационной. Пропаганда со стороны нашего восточного соседа ведется уже много лет, и вряд ли кто-то может преуменьшить ее роль и степень влияния на Украину. И пока мы пытаемся выстроить хоть какую-то ответную политику (далеко не в том объеме, который можно было бы считать адекватным), в других европейских странах наше государство начиная с 2014 года стало анти-примером: «Украина сначала стала жертвой пропаганды с экранов телевизоров, а потом – жертвой самой настоящей войны», - именно такие высказывания приходится слышать из уст наших соседей в Польше, Молдове, Румынии, а также от коллег в Западной Европе. И дело тут не в праздном любопытстве: страны ЕС давно, точно так же, как и мы, стали жертвами кремлевской пропаганды и, более того, уже признали, что проиграли эту информационную войну. Корреспондент ИзбирКома, побывав на встрече молодых лидеров в Вильнюсе этой осенью, выяснил, как российская пропаганда уже сейчас действует в странах Европы и как там пытаются решить эту проблему.

Беларусь:

«Запад хочет нас захватить»

В Украине традиционно весьма слабо представляют себе жизнь ближайших соседей. Примерно такое

же, весьма условное, у нас видение и белорусов: кто-то считает, что «там порядок и бацька всех построил», кто-то любит покупать белорусскую сущенку, а третьи считают, что там – некий заповедник СССР. Само собой, истина кроется где-то между этими упрощенными тезисами, однако роль пропаганды здесь действительно столь велика, что даже украинцы в сравнении с белорусами выглядят немного менее доверчивыми (в хорошем смысле этого слова).

«Долгосрочная пропаганда, которой пользуются власти страны, направлена на формирование определенного восприятия политических субъектов. Так, если говорить о президенте Александре Лукашенко, то работают такие месседжи: «А кто, если не он?» и «Ему мешают». Если речь идет об оппозиции, то это другие послы: «пятая колонна» и «отморозки», а также «Запад хочет нас захватить». Точно так же пропаганда занимается формированием определенного восприятия действительности. На любой вопрос о проблемах в стране есть простой ответ: «Абы не было вайны». Либо вот еще: «А что изменится? Придут другие и будут так же красть». Ну и еще один излюбленный тезис: «От меня ничего не зависит». Все это постоянно вкладывается людям через государственные СМИ, систему образова-

ния, православную церковь и идеологические отделы, которые активно работают в стране», - рассказывает руководитель Центра политического анализа и прогнозов Павел Усов.

По его словам, сейчас в оппозиции, мягко говоря, с недоумением восприняли позицию стран ЕС, которые сняли практически все санкции с лидеров государства:

«Нам сложно понять, почему, если в Украине началась война и Лукашенко предложил помощь в переговорах, нужно снимать санкции с тех, кто совершенно очевидно и доказуемо виновен в отмывании средств, разворовывании бюджета государства и грубейших нарушениях прав человека. Дипломатия – это одно, но попытка дружить с преступниками – это явно что-то другое», - считает политолог.

Кстати, именно через пропаганду гражданам постепенно навязывают мысль о «преемственности» президентской власти:

«Время от времени мы читаем новости о том, что Коля – сын Александра Лукашенко – был там-то и там-то, поехал туда-то, сделал то-то. Постепенно вкладывается мысль: «А почему бы и нет?», - говорит П. Усов.

Швеция: «Война, которую мы проиграли»

Швеция, несмотря на относительную удаленность от Российской Федерации, сталкивается с пропагандистской машиной не меньше нас. И главную опасность здесь видят в финансировании националистических партий российскими олигархами. Так, например, летом этого года прокуратура Швеции установила, что подозреваемые в организации взрыва у лагеря для беженцев в Гетеборге проходили подготовку в лагере националистической организации «Русское имперское движение» в Санкт-Петербурге. Есть и много других примеров, которые на фоне постепенного роста симпатий к националистическим партиям вовсе не кажутся безобидными или не стоящими внимания.

«Европа увлеклась. После завершения «Холодной войны» нам казалось, что теперь можно расслабиться. И вот теперь мы поняли, что, несмотря на договоренности играть в футбол, одна сторона уже давно играет в регби. Печально, но мы до сих пор играем в футбол», - так образно формулирует ситуацию Патрик Оксанен, политический редактор газеты «Hudiksvalls Tidning».

Он признает, что страны ЕС откровенно проиграли информационную войну, а современное общество даже в европейских странах легко поддается пропаганде, через которую поддерживается радикализация настроений и, соответственно, рост националистических симпатий.

«Российская пропаганда тратит огромные средства на это. Одна из ее уловок - использование существующих проблем, опасений и угроз, и мы оказались психологически не готовы справиться с этой задачей. Задачи РФ более-менее нам понятны: это восстановить влияние в соответствии со старым порядком и установить двусторонний европейский порядок безопасности, в котором большая страна – такая, как Россия, - была бы доминирующим игроком», - считает журналист.

При этом в Швеции уже довольно давно в школах преподают медиаграмотность, публицисты и журналисты активно работают над фактчекингом (проверкой достоверности полученных фактов в СМИ. – Ред.), а реакция шведских агентств на неправдивые новости российских СМИ обычно довольно оперативна. Впрочем, этого явно недостаточно, однако ответа на извечный вопрос: «Что делать?», - у шведов пока нет.

«Мы знаем, что в Украине запретили российские телеканалы. Мы можем это понять в условиях войны, но для нас это неприемлемо. У людей должен быть свободный выбор, иначе, если государство будет за нас решать, что нам смотреть, а что – нет, то мы превратимся в ту же

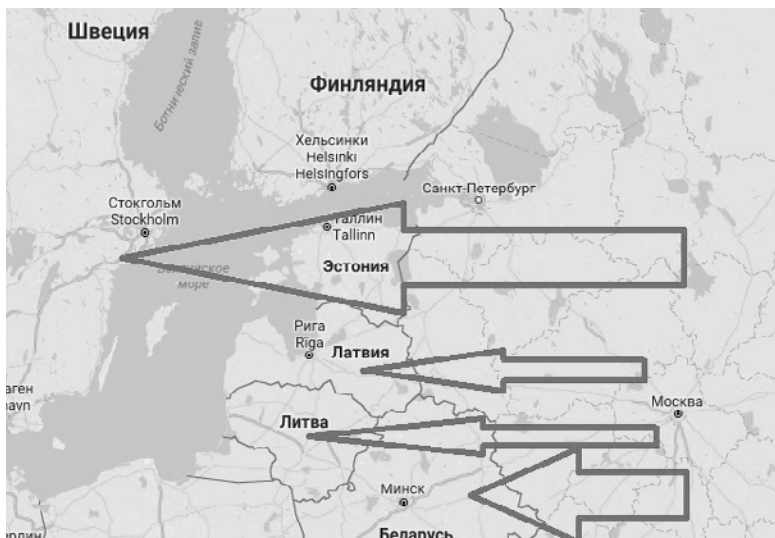
Россию, и демократии придет конец», - уверен П. Оксанен.

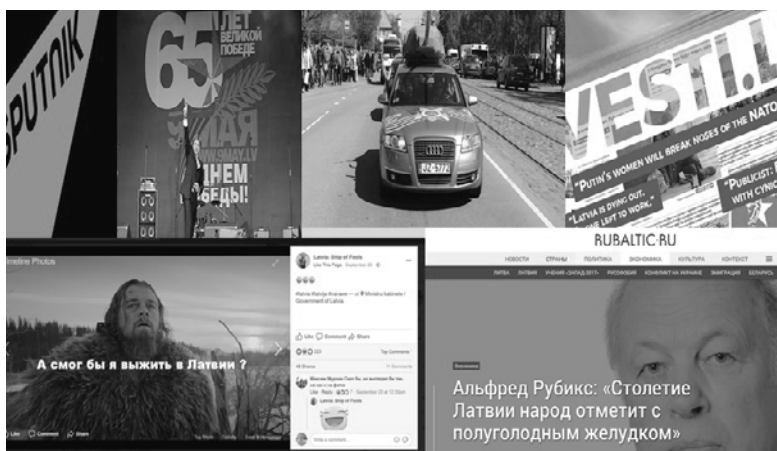
Латвия: «Умирающие с голоду латыши»

В Латвии не понаслышке знают, что такое российская пропаганда. Любопытно, но в отношении латышей Кремль не придумал ничего особо оригинального: шутки на тему «умирающих с голоду граждан Латвии» и скабресный юмор на тему «гнилого и развратного Запада». При этом специалисты предостерегают от пропаганды, которая присутствует не только в новостях и политических телепередачах (в самом деле, с «ядерным пеплом» Дмитрия Киселева все давно ясно), но и от той, которая незаметно внедряется в сознание зрителей в развлекательных передачах и телешоу.

«Пропаганда в таких случаях играет на особом контенте – специфическом знании постсоветскими гражданами особенностей российской культуры, особенностей советской культуры. По данным аналитического центра «Левада», 83% россиян, когда их просят назвать самый важный праздник, заявляют, что это новогодний праздник. Следующие – собственный день рождения (44%) и день победы 9 мая (38%). Подобные цифры также характерны для других постсоветских обществ и тех эмигрантов и их потомков в разных частях мира, происхождение которых относится к советскому культурному пространству. Новый год - это знаковое событие с рядом ритуалов: тиканье часов, шампанское, обмен подарками, традиционные мероприятия для детей, такие как ожидание Деда Мороза, маскировка и игры; президентское послание за пять минут до полуночи; музыкальная развлекательная программа новогодней ночи. Это помогает зафиксировать это событие как уникально значимый институциональный праздник, в ходе которого реализуются практики коллективной памяти. Новый год и советское детство находятся в эквивалентных позициях в едином ностальгическом комплексе и помогают активизировать соответствующие настроения в более широкой аудитории русскоязычных людей в самых разных странах мира», - делится своими исследованиями преподавательница факультета социальных наук Латвийского университета Сигита Струбержа.

продовження стор.11 >>

<< початок стор.10

В том числе и поэтому различные «Голубые огоньки», которые так щедро показывают как латвийские, так и украинские телеканалы, уже давно перестали быть обычным развлечением, а в песнях российских артистов все чаще звучат политические «шутки»: и об украинских «фашистах», и на тему гендерных стереотипов, а порой и откровенно расистского толка.

В таких условиях Латвия выработала ряд краткосрочных и долгосрочных подходов для решения проблемы пропаганды. Среди краткосрочных – ограничение пропагандистского материала (временная остановка трансляций), журналист-

ские расследования на тему российских фейковых новостей, повышение осведомленности общества в целом и, конечно же, постоянная проверка фактов – как журналистами, так и политиками, блогерами и обычными пользователями интернета. Что же касается долгосрочных перспектив, то к ним относятся обучение медиаграмотности начиная со школы, реформы в образовании, поощрение роста профессионализма журналистов, изменения в правовой системе.

Литва: «Фашистское государство»

В Литве и других странах Балтии целевыми группами кремлевской пропаганды являются, по мнению аналитиков Центра исследований

Восточной Европы: национальные меньшинства, люди с советской ностальгией, социально уязвимые граждане и консервативные группы общества. В то же время пропагандисты действуют по нескольким направлениям: это так называемая концепция «русского мира» и «политика соотечественников», Россия как «последний хранитель традиционных ценностей» и одновременно – сильнейшее государство регионе. Используя различные приемы, пропаганда довольно легко и быстро добивается своих целей.

Как рассказал политический аналитик Центра исследований Восточной Европы Витаутас Кершанкас, в результате проведенных соцопросов и их дальнейшего анализа, в результате пропаганды российское государство пытается как можно сильнее углубить разрыв между населением и государственной властью, причем настолько, что обычный скепсис по отношению к властям, который является вполне нормальным признаком демократии, превращается чуть ли не в ненависть, причем далеко не всегда рационально обоснованную. С другой стороны, это гиперболизация социально-экономических проблем в Литве (то же самое, что мы видим в Украине и Латвии, дескать, «ну и что вам дала ваша независимость?») и ухудшение имиджа стран Балтии

в целом, которые демонстрируются как «фашистские государства, нарушающие права человека». Само собой, сохраняется и месседж с советских времен – о «прогнившем Западе», где царит сплошной разврат.

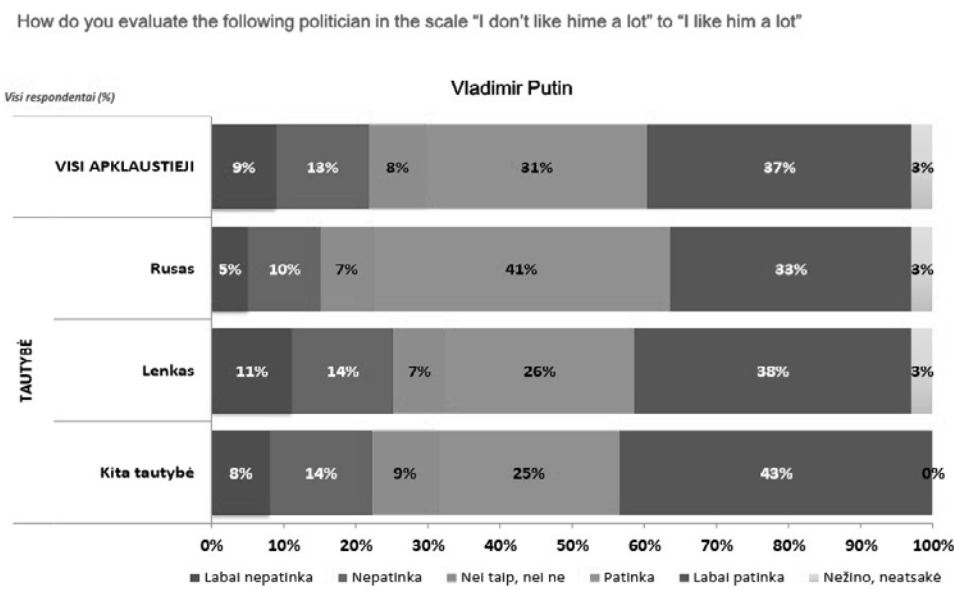
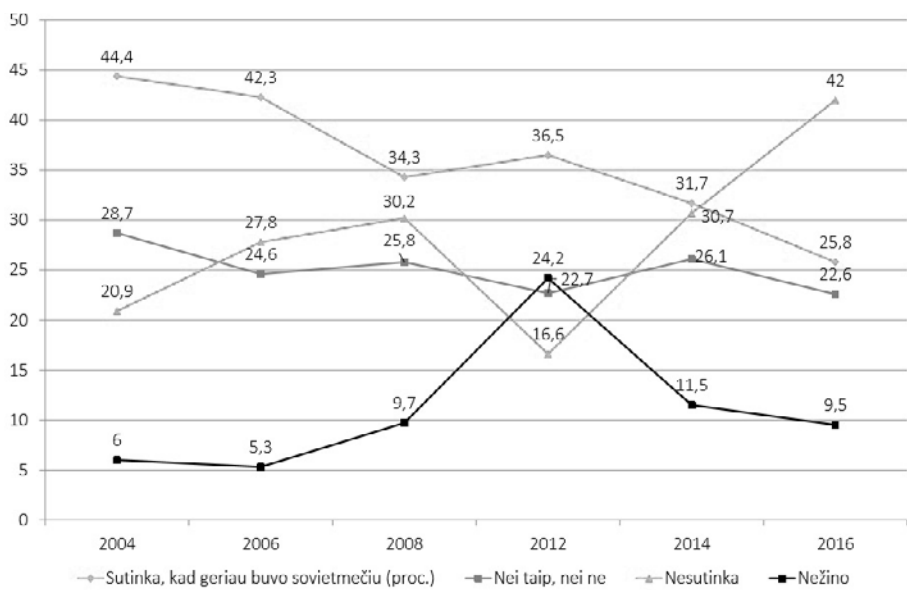
«Основными факторами, которые способствуют пророссийской пропаганде, таким образом являются советская ностальгия, очень критичное отношение к функционированию демократии в Литве, российские телеканалы, постоянные обращения к российскому меньшинству. И в интересах государства иметь скоординированную политику в этом отношении, а также периодически измерять «температуру» общества в этом плане. Мы отмечаем, что в нашем социуме есть довольно существенные различия между молодым и старшим поколениями, а также литовцами и национальными меньшинствами, а также между социально-экономической ситуацией и геополитическими представлениями, и одной только информационной политики для решения этих проблем недостаточно», – считает аналитик.

График, показывающий симпатии литовцев к СССР. Красная линия – согласны, что в советские времена было лучше (в процентах); серая – ни да, ни нет; синяя – не согласны; черная – не знаю. Данные

презентации В. Кершанкаса.

Инфографика показывает отношение к российскому президенту со стороны разных народов. Верхняя строка – все обсуждаемые национальности, вторая – русское меньшинство, третья – польское меньшинство, нижняя строка – другие национальности. По цветам: от темно-красного (очень не нравится) – до темно-зеленого (очень нравится).

Таким образом, если на вопрос о том, каковы позиции Европы в информационной войне с Россией, у европейцев есть ответ – и он неутешителен, то рецепта решения проблем пока нет. Или и быть не может ввиду специфики самой проблемы. А пока на европейских полях по-прежнему «играют в футбол», Украине, вероятно, уже пора заняться долгосрочными направлениями в этом противостоянии, а это и повышение уровня образования общества, и воспитание критичного мышления, и рост профессионализма журналистов. Тем более, что краткосрочные шаги в Украине уже сделаны, хотя они и не находят особой поддержки в странах Западной Европы, но вполне находят симпатиков в странах Балтии, где хорошо помнят не такое уж и отдаленное советское прошлое.

Основний ризик медреформи: доведеться платити двічі. Заступник міністра вважає, що головна проблема медичної економіки – це неформальні платежі.

РИНКОВІ ТАРИФИ НА МЕДПОСЛУГИ ЛІКВІДУЮТЬ КОРУПЦІЮ В ЛІКАРНЯХ, – заступник міністра охорони здоров'я

Основний ризик медреформи – доведеться платити двічі. Подолати його дозволять конкурентні тарифи на медичні послуги. Таку думку висловив заступник міністра охорони здоров'я Павло Ковтонюк.

За його словами, держава витрачає на охорону здоров'я 3,5% ВВП.

«В принципі, не так вже й багато. Однак ще 3,5% ми докладаємо зі своїх кишень – купуючи за власний кошт ліки та даючи лікарям неформальні платежі. Коли ми планували медичну реформу, ми поставили перед собою дві основних цілі. Перша – побудувати систему, при якій тягар витрат людей на охорону здоров'я буде з часом знижуватися, систему, яка дозволить перекласти фінансові ризики з людини на дер-

жаву. Друга – покращити сервіс, підвищити якість надання медпослуг. Це можливо за умови, якщо поставачальники послуг (лікарні та лікарі) конкуруватимуть за пацієнтів. Найголовніша «цеглина» медреформи – принцип «гроші ходять за пацієнтом». Він полягає у тому, що держава припиняє сліпо утримувати медзаклади. Держава укладатиме з медзакладом договір, згідно з яким виділятиме йому кошти за конкретні послуги надані конкретній людині. Медичні заклади перетворюються на некомерційні підприємства. Вони зможуть залишатися у державній або комунальній власності, але вже в статусі підприємств. Для того, щоб отримати дохід, їм потрібно буде його заробити. В свою чергу людина

отримає реальне, а не номінальне право обрати собі медичний заклад та лікаря. Фактично пацієнт «своїми ногами» визначатиме, куди держава повинна буде спрямувати кошти. А в медичного закладу буде чітко розуміння – за кожним пацієнтом прийде реальне фінансування», – вважає заступник міністра.

Основний ризик медреформи: доведеться платити двічі. Заступник міністра вважає, що головна проблема медичної економіки – це неформальні платежі.

«Вони є просто величезними. Подолати їх буде важко, тому що вони дуже глибоко вкоренилися в систему. Але коли держава розрахує тарифи на медпослуги і платитиме лікарні за цими тарифами, і медза-

клади, і пацієнти зможуть відмовитись від неформальних платежів.

Важливий момент – тарифи мають бути достатньо високими, щоб оплатити лікарні всі видатки на надання цієї послуги. Чи вистачить у держави коштів на покриття цих витрат?

Вже зараз можна сказати, що відповіді на це питання буде не просто, тому що у держави виникне багато спокус: пообіцяти людям за багато безкоштовних послуг, встановити трішки нижчі тарифи, щоб зекономити на видатках.

Свого часу низькі тарифи встановили Молдова та Киргизстан, однак це не вирішило проблему з корупцією. Медичні заклади отримували низький дохід, люди

продовжували нести неформальні платежі. У 2020 році, коли реформа розповсюдиться на всі види медичної допомоги, основним завданням держави буде – встановити чесні ринкові тарифи на медичні послуги», – впевнений Павло Ковтонюк.

Видання ІзбірКом входить в число партнерів проекту VoxConnector. Матеріали отримані редакцією на правах ексклюзивності.

Підготовка цього матеріалу стала можливою завдяки підтримці американського народу, що була надана через проект USAID «У-Медіа», що виконується міжнародною організацією Інтерньюз.

МІСЦЕВІ ЖУРНАЛІСТИ ПОТРЕБУЮТЬ СИСТЕМНОГО НАВЧАННЯ З ПРОТИДІЇ «МОВІ ВОРОЖНЕЧІ»

Як показали результати навчально-практичної програми з протидії «мові ворожнечі», яка пройшла протягом листопада 2017 року в різних містах України, місцеві журналісти мають значну потребу в системному практичному навчанні з цієї теми. Протягом першого рівня програми, з 10 по 16 листопада, в містах Херсоні, Чернівцях та Одесі пройшли шість тренінгів для професійних журналістів, блогерів та студентів. Протягом другої половини листопада було відібрано на конкурсній основі п'ять учасників тренінгів, яким буде надано фінансову та експертну підтримку на невеликі медійні ініціативи в сфері протидії «мові ворожнечі», що триватимуть протягом грудня 2017 року.

Журналісти та блогери для участі в тренінгах були відібрані на конкурсній основі, студенти факультетів журналістики – за домовленістю з навчальними закладами та викладачами. Вже на цьому етапі проявився значний інтерес журналістів до тематики. Організатори навчальної програми отримали значно більше заявок відносно запланованої кількості учасників, особливо з Одеської, Миколаївської та Херсонської областей. В мотивувальних текстах потенційні учасники навчальної програми підкреслили надзвичайну актуальність питань «мови ворожнечі» в сучасній журналістиці. Зокрема, - «взаємовідносини між людьми, які належать до різних спільнот, вміння налагоджувати контакти і розуміти один одного - зараз дуже актуальна тема, коли світ став таким тісним, завдяки новітнім технологіям і можливостям вільного пересування. Тому навчитись та обміняти думками з метою запобігання упередженому ставленню до людей - це моя мета участі в заході»; «Прагну навчитись висвітлювати

Це навчання складало перший рівень навчально-практичної програми для місцевих журналістів з протидії «мові ворожнечі». Тренінги для журналістів та блогерів пройшли 11 листопада в м. Херсоні, 13 листопада – в м. Чернівці та 15 листопада – в м. Одесі. В Чернівцях додатково перед тренінгом відбулось публічне обговорення проблем використання «мови ворожнечі» в місцевих ЗМІ у форматі «круглого столу». Всього в тренінгах прийняло участь 65 професійних місцевих журналістів та редакторів друкованих та Інтернет ЗМІ, телерадіокомпаній та представників блогосфери. Тренінги для студентів-журналістів пройшли 10 листопада в м. Херсоні (для студентів факультету філології та журналістики Херсонського державного університету), 14 листопада в м. Чернівцях (для студентів спеціальності «журналістика» Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича), 16 листопада в м. Одесі (для студентів факультету журналістики НУ «Одеська юридична академія»). Всього в тренінгах

жави обов'язки по протидії «мові ворожнечі» як прояву дискримінації, а також національне законодавство, яке передбачає кримінальну та цивільно-правову відповідальність за її застосування. Учасники мали можливість відпрацювати вміння розпізнавати «мову ворожнечі» на практичних вправах, під час виконання яких вони виокремлювали так звані слова-маркери «мови ворожнечі», та пояснювали чим «мова ворожнечі» відрізняється від коректної допустимої критики.

Небезпеку використання «мови ворожнечі» в матеріалах ЗМІ було практично закріплено на основі конкретних реальних кейсів впливу «мови ворожнечі» в українському суспільстві протягом 2016 - 2017 років (зокрема, використання мови ворожнечі по відношенню до ромів, ЛГБТ-спільноти та до опозиційних політиків, громадських організацій та активістів). Друга частина тренінгу була присвячена міжнародним та українським стандартам журналістики в сфері протидії використанню «мови ворожнечі», а також практичним порадам журналістам, як уникати «мови ворожнечі» при підготовці матеріалів. Особливу увагу було приділено спільним діям журналістів заради зниження використання «мови ворожнечі» в ЗМІ як в Україні, так і за кордоном (зокрема, європейській кампанії #MediaAgainstHate, досвіду Німеччини та Австрії щодо впровадження штрафів за мову ворожнечі тощо).

Враження учасників тренінгів були винятково позитивні, і їх змістовне вираження можна умовно розділити на дві групи. Перша частина практично всіх відгуків від журналістів підкреслювала дуже значне практичне спрямування та відповідний ефект від тренінгів (наприклад, «найбільше сподобалась практична робота з аналізу статей на прикладі мови ворожнечі (прокурори – адвокати)», «найцікавішим було розглядання кейсів», «дуже добре поданий матеріал на живих прикладах, що добре запам'ятати», «розбір мови ворожнечі на прикладі кейсів був найцікавішим, бо були залучені всі та можна було подискутувати», «найцікавішими були конкретні по-

ради журналістам на прикладах»). Другу частину відгуків можна умовно позначити як запит на більш тривале системне навчання з акцентом на практичну роботу. Після тренінгу в місті Одесі було навіть сформульовано конкретний запит на навчання, і тренерами програми було проведено окремий тренінг щодо протидії «мові ворожнечі» в ЗМІ в рамках фестивалю соціальної реклами «Інший погляд», який пройшов в місті Одесі протягом 24-26 листопада 2017 року.

Як зазначила тренер навчально-практичної програми **Юлія Лісова** (адвокат, експерт-тренер Ради Європи з освітніх програм для адвокатів та юристів), учасників з середовища професійних журналістів можна виокремити в дві групи. Перша погодилася, що «мова ворожнечі» – це за будь-яких обставин погано. Друга група говорила про допустимість «мови ворожнечі» в тих умовах, в яких зараз знаходиться Україна. Висловлювались тези про те, що «толерантність повинна мати свої межі», «штучна толерантність вбиває довіру», «війна не терпить толерантності», «під час війни діють інші правила». Багато самих журналістів погоджувались, що «журналістська етика – найскладніший момент в плані практичної аплікації в умовах конфлікту». Що ж стосується студентів, не дивлячись, що серед них було багато представників перших-других курсів, вони продемонстрували достатній рівень обізнаності у проблематиці, відкритість до нової інформації та розуміння важливості теми. «Мені як правнику було навіть несподівано зустріти серед студентів-журналістів учасників, які на достатньому рівні розумілися у юридичних термінах. Разом з тим, склалося враження про різний рівень сприйняття теми серед різних груп студентів. Наприклад, якщо в м. Херсоні та м. Одесі студенти обговорювали тему «мови ворожнечі» як реальне явище з професійного життя, то у Чернівцях ми зустріли більш теоретичний підхід сприйняття нашого матеріалу. У студентів в м. Чернівці було більше очікування теоретичних визначень та «правильних відповідей» від тренерів і була присутня скутість у

висловлюваннях власних думок студентами».

Як відмітив тренер навчально-практичної програми **Валерій Болган** (головний редактор видання «ІзбірКом», координатор одеського Центру публічних розслідувань, викладач факультету журналістики НУ «Одеська юридична академія»), в цілому навіть зацікавлена аудиторія досить слабо уявляє собі критерії і маркери «мови ворожнечі». При цьому інтерес до теми сильно відрізняється в різних регіонах. «Навіть редактори ЗМІ, які знають про важливість боротьби з мовою ворожнечі часто більше схильні говорити про неї в теоретичному розрізі. Та й саме ставлення до конкретних маркерів сильно відрізняється в різних регіонах. Найбільш спірною є тематика «війни» та ставлення до таких термінів, як «москалі», «вата», «кацапи» і т.д. Якщо в Херсоні деякі з них вважають зовсім неприпустимими, то в Чернівцях, навпаки, вважають багато з них цілком допустимими у використанні».

В результаті практичних обговорень на тренінгах вдалося спільно з учасниками зробити деякі висновки:

1) «Мова ворожнечі» - це не тільки конкретні слова. Це часто інтонація і голос, вираз обличчя, жести, зображення і контекст.

2) Джерелом «мови ворожнечі» може бути будь-хто, не тільки ЗМІ. Але журналісти - це ті, кого люди чують і часто ті, кому вірять, і тому відповідальності на журналістах лежить більше, ніж на звичайних людях.

3) Від «мови ворожнечі» іноді страждають і самі журналісти.

4) «Мова ворожнечі» досить поширене явище, але в Україні відсутня культура реагування на неї та боротьби з нею, зокрема юридичними засобами і це породжує безкарність винуватих.

5) «Мова ворожнечі» - це не завжди кримінально каране діяння. Більш того, це не завжди таке діяння, за яке може настати і більш м'яка цивільно-правова відповідальність. Але це завжди негативне явище.

продовження стор.13 >>

складні теми, уникаючи суб'єктивізації, не стаючи на чийсь сторону і не уникаючи у той самий час таких непростих тем. Мене цікавить позиція журналістського середовища, чи готове воно захищати своїх колег, якщо ті уникли тенденцій емоційного та заангажованого висвітлення патріотичних тем»; «Тому що треба змінювати порядок денний вітчизняних медіа, та мову ворожнечі видаляти з матеріалів».

З 10 по 16 листопада в містах Херсоні, Чернівцях та Одесі пройшли шість одноденних тренінгів, участь в яких взяли 152 професійних журналіста, блогера та студента.

прийняло участь 87 майбутніх журналістів - студентів та студенток 1-4 курсів навчання. Символічно, що серія тренінгів закінчилась саме 16 листопада, коли по всьому світу відзначають День толерантності.

В ході тренінгів, їх учасники та учасниці отримали базові знання щодо «мови ворожнечі»: поняття, ознаки, класифікація, міжнародна та національна регламентація; дізнались що таке публічна «мова ворожнечі», яка правова відповідальність за її використання та як оскаржити такі факти. Разом з учасниками тренери розглянули міжнародно-правові угоди, які накладають на дер-

Верховна Рада України 7 грудня у другому читанні ухвалила в цілому законопроект № 7277 про посилення захисту права дитини на належне утримання, який передбачає жорсткішу відповідальність за несплату аліментів.

АЛІМЕНТИ АБО РОЗВАГИ – РАДА ПОСИЛИЛА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ДЛЯ БАТЬКІВ-НЕПЛАТНИКІВ

На думку авторів законопроєкту, недосконалість чинного законодавства дозволяє недобросовісним батькам або іншим членам сім'ї ухилятися від виконання свого обов'язку щодо утримання дітей.

Водночас, згідно зі статтею 27 Конвенції про права дитини, кожна дитина має право на рівень життя, необхідний для її фізичного, розумового, духовного, морального і соціального розвитку. Основну відповідальність за це несуть батьки.

Реалізація закону має зменшити заборгованість по аліментах та забезпечити належне виконання рішень щодо їх стягнення.

Положення закону розроблялись у Міністерстві юстиції України.

На громадському обговоренні законопроєкту міністр юстиції **Павло Петренко** зазначив, що близько 3 млн дітей по всій Україні живуть в неповних сім'ях. І майже у 600 тисячах випадків є заборгованість по аліментах. Причому у 92 тисячах випадків заборгованість більше, ніж за 3 місяці.

За словами Петренка, «це, фактично, є економічним насильством».

Законопроєкт 7277 передбачає нові засоби примусового виконання рішень щодо одного з батьків, який боргує аліменти більш ніж на 6 місяців.

У боржників забиратимуть права на машину, зброю та полювання

Закон, зокрема, передбачає тимчасове обмеження боржника у праві керування транспортними засобами до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі.

При цьому право на водіння транспорту не можуть відібрати, якщо боржник працює водієм, ви-

користує транспорт через інвалідність, утримує особу з I чи II групою інвалідності або дитину з інвалідністю.

Також не можна позбавляти боржника права на водіння транспорту, якщо він проходить строкову військову службу, військову службу під час мобілізації або виконує бойові завдання у районі проведення АТО.

Закон також передбачає тимчасове обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії. А також тимчасове обмеження боржника у праві на полювання до погашення заборгованості зі сплати аліментів у повному обсязі.

За словами Петренка, часто забезпечені чоловіки, аби уникнути виплати аліментів, переоформлюють свої статки на третіх осіб, і тоді чинний механізм, який дозволяє накладати арешт на гроші боржника, є неефективним.

«Вони витрачають купу грошей на адвокатів, переоформлюють своє майно на третіх осіб і номінально стають такими собі беззатченками. Маючи при цьому бізнес, маючи статус в суспільстві, іноді будучи депутатами місцевих рад або представниками органів влади. Все це — щоб покарати таким чином свою колишню дружину», — зазначив Петренко.

За його словами, у чинному законодавстві також закладена кримінальна відповідальність за несплату аліментів, але за останні 10 років жодного вироку в кримінальній справі по несплаті аліментів не винеслось.

«Це пов'язано з тим, що дана

стаття передбачає приватне обвинувачення. Тобто держава не може порушувати справу проти злісного неплатника аліментів. Має бути заява від іншого з батьків. А матері часто не хочуть, щоб дитина мала батька з судимістю», — пояснив Петренко.

На його думку, запропоновані у законі новачки дозволять більш ефективно стягувати аліменти.

Водночас експертка, членкиня Коаліції «Права дитини в Україні» **Марія Ясеновська** у коментарі Центру інформації з прав людини зауважила, що заможні неплатники, які переписали все своє майно на третіх осіб, можуть сплачувати мінімальний розмір аліментів, який є досить невеликим, і знову користуватись своїми правами.

Боржників не пускатимуть за кордон

Якщо боржник не платить аліменти більше, ніж за 6 місяців, виконавча служба може тимчасово обмежити його у праві виїзду за кордон до погашення заборгованості у повному обсязі.

Крім того, за новим законом, у випадку тривалої заборгованості за аліменти той з батьків, з яким проживає дитина, **самостійно приймає рішення про тимчасовий виїзд дитини за кордон для відпочинку, лікування або навчання.**

Боржник позбавляється права давати дозвіл на виїзд дитини з України.

За словами Петренка, часто чоловіки можуть шантажувати дружину, яка подала заяву про стягнення аліментів, цим дозволом. І вимагати в обмін на дозвіл відкликання заяви з суду.

«Ми це бачимо за статистикою, коли мами один чи два рази на рік відкликають своє рішення з судів,

стаючи жертвами шантажу для того, щоб із дитиною за власний кошт виїхати за кордон на відпочинок», — зазначив міністр.

Про те, що дозвіл на виїзд за кордон може бути предметом шантажу для неплатників аліментів, говорить і правозахисниця **Марія Ясеновська**.

«Взагалі давно вже потрібно було зробити так, щоб дозвіл на нетривалий виїзд дитини за кордон давав той з батьків, з яким живе дитина. Без усіх цих термінових пошуків батька, який невідомо де є і ніхто його не може знайти», — зазначила вона.

За словами експертки, це має бути прийнято не лише для випадків із неплатниками аліментів.

Загалом, за оцінками Ясеновської, всі новачки закону можна спробувати. Але більшість новачок все ж розрахована на тих людей, які є фінансово забезпеченими. А серед неплатників аліментів є також велика кількість незабезпечених людей. Для цих випадків введена лише новація про громадські роботи.

Гроші на аліменти можна заробити на громадських роботах

Закон впроваджує новий вид адміністративного стягнення у вигляді соціальних робіт, які боржник виконуватиме у вільний від роботи чи навчання час.

Які це будуть роботи, визначатимуть органи місцевого самовря-

дування.

Соціальні роботи призначаються місцевими судовими органами на строк від 120 до 240 годин і тривають не більше 8 годин на день, а для неповнолітніх не більше 2 годин на день.

У разі ухиляння від соціальних робіт суд може замінити невідбутий строк соціальних робіт адміністративним арештом.

Одна доба арешту дорівнює 15 годинам невідбутих соцробіт, але арешт не може перевищувати 15 діб.

Соціальні роботи не призначаються особам з інвалідністю I або II групи, вагітним жінкам, жінкам, старше 55 років та чоловікам, старше 60 років.

За виконання соціальних робіт порушнику нараховується погодинна оплата.

За словами міністра Петренка, ця плата буде перераховуватись на рахунок дитини в якості аліментів.

Експертка з прав дитини **Світлана Тарабанова** вважає, що така норма буде ефективною у випадку фінансово незабезпечених боржників.

«Тут держава, фактично, бере на себе зобов'язання компенсувати борги по аліментах», — говорить Тарабанова.

Водночас, за її словами, для застосування норми, що обмежує виїзд неплатника за кордон, мають бути добре доведені підстави і добра доказова база.

«Я згодна, що може бути така норма, і, можливо, вона буде ефективною. Але мають бути для цього об'єктивні підстави. Мають з'ясуватись і пояснюватись причини, через які людина не сплачує аліменти і чому вона хоче виїхати за кордон», — зазначає експертка.

<< початок стор.12

І там, де не можна покарати безвідповідального журналіста юридично, на перший план повинні виходити механізми по притягненню до відповідальності за порушення правил журналістської етики. І тут вже справа за журналістською професійною спільнотою - наскільки вона готова бути толерантною до колег, які є носіями «мови ворожнечі».

Крім того, за підсумками обговорення в професійному середовищі, можна сформулювати деякі рекомендації:

1) Необхідний єдиний довідник (словник) маркерів ворожнечі з обов'язковим зазначенням коректних синонімів. Бажано двомовна версія (українська та російська), оскільки терміни можуть відрізнятися;

2) Необхідна постійна робота по роз'ясненню «мови ворожнечі»

в вузах, в першу чергу пов'язаних з масовими комунікаціями;

3) У професійному співтоваристві журналістів не вистачає загальноприйнятої дискусії щодо допустимості конкретних прикладів «мови ворожнечі»;

4) Необхідно юридичне врегулювання «мови ворожнечі» і довідник існуючих юридичних документів (швидше он-лайн, оскільки процес постійний);

5) Є необхідність поглиблення боротьби з «мовою ворожнечі» в професійних стандартах українських журналістів. Зокрема, вже можна запропонувати внесення до п. 4 Кодексу етики українського журналіста: «Висвітлення судових процесів має бути неупередженим щодо звинувачених. Журналіст не може називати людину злочинцем до відповідного рішення суду», куди є сенс додати формулювання «та слідства».

Протягом другої половини листопада було відібрано на конкурсній основі п'ять учасників тренінгів, яким буде надано фінансову та експертну підтримку на невеликі медійні ініціативи в сфері протидії «мові ворожнечі», що триватимуть протягом грудня 2017 року. Такий конкурс був другим рівнем навчально-практичної програми, спрямованим на більшу мотивацію учасників навчання до практичної діяльності та отримання низки самостійних медійних продуктів в сфері протидії «мові ворожнечі» в місцевих ЗМІ.

Організатор навчально-практичної програми з протидії «мові ворожнечі» в ЗМІ – Одеська обласна організація ВГО «Комітет виборців України», в партнерстві з Херсонським обласним відділенням ВГО «Комітет виборців України» та Чернівецькою обласною громадською організацією «Комітет виборців».

Ініціатива «Мова ворожнечі» в українських ЗМІ: ідентифікація та протидія» впроваджується Одеською обласною організацією ВГО «Комітет виборців України» за фінансової підтримки Федерального міністерства закордонних справ Німеччини. Метою ініціативи є зниження використання «мови во-

рожнечі» в матеріалах українських ЗМІ та посилення спроможності, відповідальності та вміння журналістів толерантно та недискримінаційно виконувати свої професійні обов'язки, не провокуючи розпалювання конфліктів та порушення прав людини.

ВПЕРШЕ В ТАТАРБУНАРАХ ПРЕЗЕНТУВАЛИ ТА ОБГОВОРИЛИ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ЩОДО БЕЗПЕКИ В ГРОМАДІ

1 грудня 2017 року в місті Татарбунари Одеської області вперше презентували та обговорили результати локального аналізу з питань безпеки в громаді. В першу чергу, були представлені підсумки широкого опитування місцевих мешканців щодо безпекових проблем в громаді, оцінки діяльності органів поліції, перспектив спільної діяльності в процесах забезпечення безпеки в громаді. Результати дослідження стануть підставою та основою для коригування пріоритетів діяльності місцевої влади та правоохоронних органів, а думка жителів громади вперше буде врахована при реалізації місцевої політики в сфері безпеки.

Участь в обговоренні, яке було організовано Координаційним офісом безпеки та пройшло в читальній залі Татарбунарської районної бібліотеки, взяли понад 20 фахівців – представники відділу поліції та ДСНС, міської ради, районної ради, районної державної адміністрації, відділу освіти, відділу пробації, громадських формувань щодо забезпечення правопорядку, бібліотек, навчальних закладів, бюро правової допомоги, педагогів, громадських активістів, правників, журналістів.

Захід розпочався з презентації результатів опитування, яке проводилося Координаційним офісом безпеки в м. Татарбунари спільно з органами державної влади та місцевого самоврядування на території міста Татарбунари та окремих селах Татарбунарського району з квітня по вересень цього року. Метою опитування було визначення безпекових проблем у громаді, оцінка діяльності органів поліції, а також виявлення зацікавленості місцевих мешканців щодо участі в процесах забезпечення безпеки в громаді. Також було представлено проект мапи небезпечних місць міста Татарбунари: інтегровану карту безпекових загроз від жителів, карту здійснення злочинів, ДТП, пожеж та техногенних інцидентів, карту відеоспостереження.

Результати досліджень у вигляді звіту представив керівник Координаційного офісу безпеки в місті Татарбунари, керівник Татарбунарського офісу Мережі правового розвитку та ветеран правоохоронних органів **Леонід Семененко**. За його словами, безпечна Татарбунарщина – це не мрія, а реальність, яку може сформувати суспільство через свою активність.

Зокрема, за результатами опитування було отримано та опрацьовано 891 анкету. Із загального числа опитаних, які мають різний вік, освіту та зайнятість, 32% складають жителі міста Татарбунари, 23% – жителі Тузлівської об'єднаної громади, 24% – жителі Приморської та Лиманської сільської ради, 22% – жителі Білоліської та Трапівської сільської ради. Загальний рівень безпеки місцеві жителі оцінили як середній («3» за п'ятибальною шкалою – 47% опитаних). Серед факторів, які найбільше впливають на стан безпеки в громаді, опитані місцеві мешканці виокремили 5 найбільш вирішальних. Ними стали: 1) відсутність вуличного освітлення – 67%; 2) відсутність чи недостатня

кількість поліцейських – дільничних, патрулів, патрульних машин – 64%; 3) небезпека на дорозі (стан доріг, відсутність світлофорів та дорожніх знаків, порушення правил дорожнього руху) – 62%; 4) крадіжки (на вулиці, вдома, в транспорті) – 59%; 5) порушення правил торгівлі алкогольними напоями – 36%. Серед найбільш небезпечних місць опитані виділили дороги (неосвітлені, без пішохідних зон та світлофорів) та нічні заклади (клуби, бари, дискотеки). Зокрема, найбільш небезпечними місцями стали міські парки Татарбунар, мікрорайон ПМК, нічний клуб (бар) «Мелроуз», околиці міста. Опитані місцеві мешканці однозначно висловились за встановлення світлофорів, дорожніх знаків та засобів обмеження швидкості (79% опитаних) та за встановлення камер відеоспостереження на території населених пунктів (90% опитаних).

Роботу місцевої поліції опитані місцеві мешканці оцінили достатньо низько. Зокрема, 78% опитаних не почували себе в безпеці під захистом поліції. 44% опитаних оперативність та ефективність реагування поліції на звернення, виклики та повідомлення оцінили на «3» (по п'ятибальній шкалі), а 38% – взагалі на «2». Погіршення рівня довіри до поліції відмітили 68% опитаних, 49% опитаних зауважили зниження рівня розкриття злочинів, 25% опитаних відмітили те, що поліцейські стали менш кваліфікованими. Дуже сумна статистика виявилась щодо роботи дільничних інспекторів поліції – 76% опитаних не знають свого дільничного інспектора поліції, місце та графік його прийому у своєму населеному пункті. Водночас більшість опитаних висловились за підвищення прозорості та публічності роботи місцевої поліції – 66% опитаних вважають, що керівники поліції повинні публічно звітувати про результати своєї роботи в громаді. Щодо формату такого звітування, більшість людей говорили про звітування раз на рік на зборах громади, сході села, зборах містян. Також були озвучені рекомендації людей щодо збільшення кількості поліцейських та патрульних екіпажів, а також збільшення кількості дільничних, особливо в сільській місцевості.

Дуже обнадійливими виявились результати опитування щодо питань спільної діяльності в сфері забезпечення безпеки в громаді.

Зокрема, 94% опитаних висловились щодо необхідності координації та співпраці різних органів та організацій в громаді, які займаються питаннями безпеки. Фактично, такі результати підтверджують важливість та доцільність роботи Координаційного офісу безпеки, який було створено у лютому 2017 року в місті Татарбунари. 58% опитаних вважають, що заходи в сфері забезпечення безпеки в громаді повинні фінансуватись з місцевого бюджету – і це чіткий сигнал для органів місцевого самоврядування активізувати роботу з підготовки та впровадження якісних місцевих програм в безпековому компоненті. Несподівано багато опитаних висловили свою готовність до взаємодії з поліцією задля підвищення безпеки в своїй громаді. Зокрема, 415 опитаних людей готові повідомити про правопорушення в якості свідка; 380 опитаних людей виявили готовність до спільного патрулювання вулиць та участі в забезпеченні охорони громадського порядку під час масових заходів; 368 опитаних людей готові повідомляти про підозрілих людей та допомагати при затриман-

ні злочинців. Більше того, 12 опитаних залишили свої особисті контакти з метою залучення до активних дій в сфері забезпечення безпеки в громаді. Фактично, такі результати говорять про великий запит та потенціал громадської участі – адже трохи менше половини опитаних готові до різних форм участі в процесах спільної діяльності та взаємодії з поліцією щодо питань розбудови безпечного середовища в громаді.

Після презентації загального безпекового портрету громади відбулось його обговорення, а також обговорення двох окремих проблем – питань підвищення безпеки на дорогах та профілактики ДТП, а також запобігання та протидії жорстокості у молодіжному середовищі. Так, заступник голови Татарбунарської районної громадської організації «Правозахист інвалідів, пенсіонерів та ветеранів силових структур» **Євгеній Грибачов** звернув увагу на те, що самі поліцейські не в змозі вирішити усі питання, пов'язані з боротьбою зі злочинністю. Насамперед, це сталося у зв'язку з реформою, яка зробила з повноцінного відділу внутрішніх справ відділення поліції, яке стало практично втричі меншим.

«Чому не було враховано той

фактор, що у період з травня по жовтень міграційні процеси на території району «зашкалюють» - у цей період часу в'їжджає та виїжджає близько 300 – 400 відпочивальників з України та ближнього зарубіжжя. А як можна, використовуючи мінімальну кількість поліцейських, створити безпечні умови для відпочиваючих?», зазначив громадський діяч. Він також підняв питання щодо діяльності мобільних груп поліції, які зупиняють трактористів, в той же час ігноруючи порушників правил дорожнього руху на «крутих» авто.

Мешканка міста Татарбунари **Ірина Мазур**, оцінюючи діяльність місцевої влади та поліції, зупинилася на тому, що влада досі не може вирішити питання освітлення вулиці Князева в сторону житлового масиву ПМК-18. Так, зроблено автобусну зупинку біля старого міського цвинтаря, але ця ділянка вулиці практично не освітлена. Йти по ній в нічний час досить моторошно. Мала вона зауваження і до поліції, яка не завжди своєчасно реагує на виклики, а це в свою чергу може негативно вплинути на стан громадської безпеки та надати можливість злочинцям

на питаннях стану безпеки на дорогах. Учасників дорожнього руху не лякають штрафи, та навіть приклади кривавих ДТП. І проблема не лише у водіях – в місті та районі мало займаються логістикою руху. Змусити водіїв бути відповідальними у виконанні правил дорожнього руху могла б відео-фіксація. Крім того, через все місто Татарбунари проходить швидкісна міжнародна автотраса Одеса-Бухарест. Проте, в місті немає жодного світлофору чи іншого засобу обмеження швидкості, з чим пов'язані часті дорожньо-транспортні пригоди та кількість пішоходів (особливо дітей). На перехресті вулиць В.Тура та Горького, який у місті стали називати «чорним», постійно створюються аварійні ситуації, там гинуть люди. Але до цих пір питання встановлення світлофору не вирішено – і це відповідальність міської влади та «Укравтодору». Також необхідно встановлювати «лежачі поліцейські» у місцях розміщення шкіл та дошкільних навчальних закладів, лікарень, місць з масовим перебуванням людей, забезпечувати ці місця системами відеоспостереження. Багато біді приносять і горе-пішоходи, які в нічний час безконтрольно пересуваються по слабо освітлених ділянках доріг, особливо це стосується мешканців населених пунктів, по яким проходить інтенсивна автодорога Одеса-Бухарест. Загалом, обговорюючи питання підвищення безпеки на дорогах та профілактики ДТП, учасники відмітили що це спільна відповідальність і сфера роботи не тільки поліції.

Євген Фролов, начальник караулу 36 ДПРЧ, закликав всіх присутніх активізувати роботу з питань протипожежної безпеки. Більшість порушень припадає на літній та зимовий час. У літню пору загроза надходить від орендарів земель сільськогосподарського призначення, відпочивальників та дітей, а взимку – від осіб, які залишають безконтрольно електронагрівальні прилади, або ж використовують для розпалювання легкозаймисті речовини.

Останнім часом також значно актуалізувались питання конфліктності в шкільному віці як у школі, так і на вулиці (часто супроводжується фізичними та психологічними знущаннями, що в багатьох випадках призводить до суїцидів). Основною ідеєю обговорення цього питання стала активізація громадськості та відповідних служб, батьків та молодих людей по профілактиці правопорушень, пов'язаних з жорстокістю у молодіжному середовищі, засудження та формування нетерпимості до таких проявів у молодіжному середовищі.

Ініціатива «Безпечна Татарбунарщина спільними зусиллями» впроваджується Татарбунарським офісом Мережі правового розвитку Одеської обласної організації ВГО «Комітет виборців України» спільно з Татарбунарською районною та міською радою, Татарбунарською районною державною адміністрацією, за фінансової підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

«Лише спільними зусиллями можливо навести лад у своєму домі», впевнена пані Катерина.

Керівник Татарбунарської районної громадської організації «Родолібіє» **Борис Кічук** зупинився

ЧИ СТАЄ КРИМ БЛИЖЧИМ, - розмова з Постійним Представником Президента в АРК

Євгенія Генова

Що змінилося в роботі Представництва Президента в Автономній Республіці Крим за листопад-грудень? Чи стало простіше кримчанам оформлювати документи та приїздити на материкову Україну? Про це та інше - в інтерв'ю з Постійним Представником Президента в АРК Борисом Бабіним.

- Якщо говорити про роботу Представництва, то під час нашої розмови восени ми говорили про те, що нам не вистачає співробітників. Маю відзвітувати, що нам вдалося розпочати прозорі і чесні конкурси на посади Представництва, зокрема, вже є переможець на посаду керівника апарату, проходять конкурси й на інші посади керівників служб та головних спеціалістів. Фактично у нас була кадрова яма, але нарешті ми з неї вибираємося і наразі виходимо на той кадровий рівень, який був визначений указом Президента України № 16 на початку 2016 року.

Звісно, є певні елементи внутрішнього і зовнішнього спротиву, бо не всім подобається що орган працює, але це проблеми росту. Зокрема, колишній Постійний Представник подав до суду та вимагає скасувати свою відставку. Ми у цьому вбачаємо політичне забарвлення, складову єдиної системи розгойдування системи влади в Україні з боку так званої «опозиції», але ми до цього готові.

- Минулого разу ми також говорили про доцільність передислокації Головного управління Національної поліції в АРК та м. Севастополь до Херсону. Для читачів нагадаю, що зараз управління кримської поліції перебуває в Одесі. Чи вирішується це питання?

- Так, це наша явна перемога, тому що з цього питання вже є кінцеві рішення керівництва Нацполіції, оголошені 15 грудня у Маріуполі. Ми разом з представниками Фонду держмайна вже знайшли приміщення в Херсоні, яке відповідає всім вимогам, і куди можна вже зараз переїздити і починати роботу, хоча це було не так просто. Запевняю вас, що, коли з'являться патрульні поліцейські біля КПВВ,

коли кримчани, які приїждять за послугами до Херсонської області, зможуть звертатися до спеціального підрозділу Національної поліції, - це буде суттєвий крок уперед.

Крім того, протягом цього періоду залишалася підвищена увага до ситуації в Генічеському районі, де маємо проблеми з рівнем державного управління. Там абсолютно незрозумілі особи намагаються впливати на державну політику України на рівні рішень сільрад. Ми розуміємо, хто ініціює ці процеси, та в межах компетенції вживаємо заходів впливу комплексного характеру. Тому ми сподіваємося, що й поява «кримських» підрозділів Нацполіції сприятиме вирішенню цих питань. До того ж, ми проводимо серйозну роботу з керівництвом Азово-Сиваського національного природного парку, бо ця установа має ключові повноваження, як не дивно, за стан справ на лінії розмежування з Кримом в районі Центрального Сивашу; там парк межує з окупованою територією. І тут треба, в тому числі, вирішити й суттєві питання екології, вже не кажучи про безпеку. Сподіваюсь, скоро побачимо схвалені нормативні акти в цій сфері.

- Ще одне питання стосовно надання кримчанам легальних українських документів та брак Центрів надання адміністративних послуг в Херсонській області...

- Ми йдемо вперед до створення мережі ЦНАП на Херсонщині. Маємо в цьому питанні обмежений оптимізм, бо в окремих територіальних громадах, зокрема об'єднаних, вже виходять до розуміння того, що створення на балансі громади ЦНАП для надання таких послуг - це і допомога громаді, і залучення інвестицій, і бюджетні кошти, бо кримчани будуть звертатися за послугами у сфері паспортизації, а сплачені ними кошти будуть йти до бюджету місцевої громади, і це прибуткова діяльність. Крім того, керівництво громади буде зацікавлене, щоб саме її ЦНАП був привабливий для громадян, діяв без корупції і посередництва.

Ми маємо сподівання, що декілька ЦНАПів буде відкрито вже

досить скоро, до літа 2018 року, зараз чекаємо на рішення місцевих рад з тим, щоб на це були передбачені бюджетні кошти.

- Зовсім нещодавно у мережі Facebook поширилася чергова хвиля невдоволення. З'явилася інформація, що 13 грудня на КПВВ «Каланчак» група підлітків з Криму близько двох годин чекала на дозвіл на перетин лінії розмежування. Пізніше Ваш заступник Ізет Гданов пояснив, що на кожного з громадян, які за віком повинні вже бути з паспортами, має складатися адмінпротокол (згідно із законом), оскільки, крім свідчення про народження, у цих підлітків більше нічого не було, і вони саме їхали для отримання українських паспортів до Херсонської області. На складання адмінпротоколів, за його словами, було витрачено не більше 20 хвилин на кожного громадянина, але, оскільки група була великою, то й часу пішло в сукупності більше. Чому все ж стаються такі випадки?

- Тут ситуація є досить цікавою. Сьогодні існує бізнес, який заробляє на кримчанах, оскільки влада самоусунулася на певний період від усунення вирішення їх проблем. І ми були змушені втручатися в цю ситуацію з перших днів роботи. Наші прикордонники - це орган, на який є найменше заяв і звернень зі скаргами. Будь-яке питання, яке не порушує законодавство, вирішується ними зараз в робочому порядку. Але на іншому боці відпрацьовується дуже проста методичка: «На материковій частині України все погано, невлаштовано, корумповано, все вирішують гроші, не звертайтеся за документами самостійно, давайте ми вам допоможемо». Така централізована «допомога», звісно, полегшує спецслужбам РФ складання списків неблагонадійних, адже всі кримчани, які отримують українські паспорти, - неблагонадійні. Отака є система, з якої «харчуються» посередники, що вочевидь діляться як інформацію про клієнтів, так і прибутком з ФСБшними кураторами. А тут ми їм заважаємо, робимо прозорі та доступні для індивідуальних звернень процедури. Хочу підкреслити, що при цьому Пред-

ставництво реагує на усі звернення громадян, пишіть нам, розповідайте про прикрі випадки, бо ми - відкритий орган, без подвійного дна.

Так, у нас лишається великий пласт питань з перетином КПВВ. Є певні досягнення - попереднє вирішення питання алгоритму переміщення з Криму в материкову Україну труп з покійниками та урн з прахом, бо це була велика проблема, яку намагалися вирішити на рівні Києва, хоча насправді все вирішується на рівні чинного законодавства та місцевих органів влади. Ми вже наступного тижня матимемо напрацьований алгоритм. Це є прикладом того, що багато чого можна вирішити без зайвих проблем. А політикам центрального рівня та журналістам я б радивий вийти з кабінетів, приїхати на лінію розмежування і подивитися, що там відбувається.

- Ще одне нагальне питання - налагодження легальних перевезень від КПВВ до населених пунктів Херсонської області. Якщо я вірно розумію, то кримчани й досі змушені користуватися послугами нелегалів.

- В цьому напрямку все лишається досить погано. В чому замкнене коло? Перевезення неможливо впорядкувати без встановлення легальних перевізників. Ми ставимо шлагбаум для нелегалів - люди йдуть пішки, перевезення припиняються взагалі. Треба, щоб органи місцевої влади оголосили конкурси на відповідні маршрути: з Херсона до селища Каланчак, з Каланчака до КПВВ і з Генічеська через Новолексіівку до КПВВ. Але досі конкурсів немає, це, звичайно, створює умови для нелегалів. Додатково у нас стоїть питання залізничного перевезення. У нас була нарада з «Укрзалізницею», і ми отримали обіцянки, що до станції «Вадим» буде продовжено сполучення далекого спрямування, щоб поїзд ішов до цієї станції. Аби це зробити, потрібні мінімальні вкладення, а поїзд істотно розвантажить автомобільні перевезення, а це і бездоріжжя, і незручності. Після Вадиму до КПВВ - два-три кілометри, це полегшує ситуацію, особливо взимку. На сьогодні ми спостерігаємо неготовність «Укрзалізниці» надати остаточне рішення, нам поки запропонували виключно узгодження наявних приміських дизелів «Херсон-Вадим» із прибуттям та відправленням київського поїзду. Водночас зазначу, що у національної залізничної компанії є час, потужності, бажання організувати десяток щоденних пасажирських потігів з регіонів та столиці України до міста Москва, але

чомусь нема такого натхнення і часу поставити хоча б один поїзд чи причіпні вагони для кримчан до станції «Вадим». І я цього не розумію.

- Декілька разів доводилося чути питання від читачів, чи не є доцільним скасувати судовий збір для внутрішньо переміщених осіб. Як Ви вважаєте?

- Я вважаю, що це необхідно обговорювати. Здебільшого кримчани не є ВПО, а є населенням тимчасово окупованої території, які прибули для встановлення відповідних фактів, наприклад, народження або укладення шлюбу. І для них, якщо ми скасуємо судовий збір для ВПО, це нічого не дасть. Це треба вирішувати насамперед для громадян, які мешкають на окупованій території. Наприклад, на сьогодні є проблема, яка стосується неповної визначеності юрисдикції, де має за цивільним процесом розглядатися спір про встановлення факту смерті, що відбулася на окупованій території і ми готуватимемо відповідне звернення щодо змін у законодавстві.

- Ще одне питання від читачів: чи буде вирішено проблему перевезення тварин через КПВВ? Наскільки мені розповіли, то питання належним чином не впорядковано, що створює додаткові можливості для хабарництва на лінії розмежування.

- Так, дійсно, проблема не вирішена, ми про неї знаємо і будемо вирішувати. Є дві ситуації: перша стосується тварин, які не є товаром на продаж, наприклад, ви їдете з власною кішкою до Криму без наміру комерційного відчуження, або ж це незряча людина з псом-поводирем. Інша ситуація - коли тварин везуть на продаж. Наша позиція така: якщо це не товар, то це питання ветеринарного контролю. На сьогодні ці питання регламентовано відомчим наказом, схваленим у 2014 році, тож, можливо, це буде відносно нескладно вирішити. Поступово будемо виправляти й цю проблему.

На сьогодні найгострішою є проблема, яку ми досі не вирішили, - а саме - обігрів на КПВВ. Ми вже зверталися до підрозділів ДСНС, до співробітників національного товариства та Міжнародного Комітету Червоного Хреста, але поки це питання не вирішене, тож у нас досі відсутні пункти обігріву. Так, зараз тепло. Але до весни плюс 10 навряд чи буде. І ми звертаємо увагу всіх, що це гостре питання ще не вирішено, і це необхідно зробити терміново, бо це - наші люди!

ТОП-10 змін: чого чекають українцям від держбюджету-2018

Верховна Рада 7 грудня близько 23:30 ночі прийняла державний бюджет України на 2018 рік.

Чого чекають від головного фінансового документу країни громадам, бізнесу та українцям розповіла редактор VoxConnector **Галина Калачова**.

У процесі підготовки до другого читання доходи бюджету були збільшені на 36,6 млрд грн до 913,6 млрд грн, видатки – на 40,5 млрд грн до 988,6 млрд грн. Дефіцит зріс до 81,8 млрд грн. Офіційна підстава коригування – зміна макропрогнозу. У кінці грудня уряд уточнив макропрогноз номінального ВВП на наступний рік та переглянув прогноз по інфляції з 7% до 9%.

Однак під час розгляду бюджету безпосередньо у сесійній залі депутати ще більше розширили видатки, у тому числі на апарат Верховної Ради (+ 60 млн грн), Державне управління справами (+ 26 млн грн), Кабмін (+ 28,5 млн грн), Генпрокуратуру (+ 400 млн грн), а також прийняли окремі податкові пільги. Ці рішення не були заплановані та прораховані з точки зору фіскального ефекту.

Отже, як депутати змінили держбюджет і чого від цих змін чекають українцям?

По-перше, соцстандарт зростатимуть тричі на рік – з 1 січня, 1 липня та 1 грудня. З 1 січня прожитковий мінімум складе 1700 гривень, мінімальна зарплата – 3723 гривні.

По-друге, при доопрацюванні бюджету до другого читання депутати збільшили видатки на комунальні пільги та субсидії на 15,9 млрд грн – до 71 млрд грн. У початковій (вересневій) редакції бюджету видатки на комунальні субсидії передбачалися у розмірі 55 млрд грн. Окрім того, Мінфін наполягав на передачі функцій з фінансування комунальних пільг на рівень місцевих бюджетів. Ціна питання – додаткові видатки для міст на рівні 7 млрд грн. При доопрацюванні бюджету до другого читання від цієї ідеї вирішили відмовитись – не всі міста зможуть «потягти» додаткові видатки.

По третє, пільги на імпорт електрокарів. Депутати звільнили від оподаткування ПДВ та акцизом опе-

рації з імпорту електромобілів. Термін дії пільг – один рік.

Четверте, рента знизиться. Депутати узаконили термін «нова свердловина». Це свердловина, буріння якої почалося після 1 січня 2018 року. Ставки ренти на газ для нових свердловин складуть 12% і 6%, залежно від глибини покладів: до 5 км чи понад 5 км. Пільгові ставки ренти для нових свердловин діятимуть до 1 січня 2023 року. Рента на газовий конденсат з 1 січня 2018 року знизиться із 45% до 29% та з 21% до 14% залежно від глибини покладів: до 5 км чи понад 5 км.

П'яте – передбачена можливість сплати ПДВ в розстрочку протягом 24 місяців при імпорті обладнання. Нововведення стосується імпорту електричних машин та їх комплек-

туючих, різних видів механічного обладнання, оптичних апаратів, медичного або хірургічного обладнання та ін.

Шосте – у наступному році акцизи на тютюн зростуть на 29,7%, а потім протягом восьми років щорічно збільшуватимуться на 20% поки не досягнуть рівня 90 євро за 1000 сигарет. За розрахунками тютюнового виробника Філіп Морріс Україна, в наступному році сигарети подорожчають на 4-5 гривень на пачку. Акцизи на лікєро-горілчані вироби, вино та пиво не змінилися – на їх ціну в наступному році впливатиме інфляція та вартість необхідних для виробництва імпортованих складових.

Сьоме – медична реформа відкладається на півроку. До 1 липня 2018 року парламентарі залиши-

ли чинний механізм фінансування сфери охорони здоров'я. Причина в тому, що Національна служба здоров'я – новий орган, що повинен відповідати за фінансування сфери – не запрацює з початку наступного року оскільки ключовий реформаторський законопроект про державні фінансові гарантії надання медичних послуг досі не підписав президент.

Восьме – освітня субвенція встановлена у розмірі 62,1 млрд грн, медична – 57,4 млрд грн. Обсяги цих субвенцій – одне з найбільш дискусійних питань під час підготовки проекту бюджету до другого читання. У порівнянні з початковим варіантом бюджету до другого читання їх було збільшено на 0,9 та 0,7 млрд грн відповідно.

Дев'яте – видатки державного бюджету на соціально-економічний розвиток територій (субвенція соціально-економічного розвитку) заплановані в обсязі 5 млрд грн.

Десяте – змінився принцип зарахування екологічного податку. Якщо зараз до державного бюджету надходить 20% цього податку, а 80% залишається містам, то в наступному році розподіл буде 50:50. Внаслідок такого маневру доходи місцевих бюджетів зменшаться на 1,2 млрд грн.

В наступному році бюджет буде коригуватися. Головна підстава – плани уряду підвищити мінімальну зарплату з теперішніх 3200 до 4100 грн. Коли саме відбудеться підвищення – невідомо, рішення планується прийняти після аналізу наповнення бюджету у першому кварталі наступного року.

ГАЗЕТА «ІЗБІРКОМ»

Засновник - Одеська обласна організація
Всеукраїнської громадської організації
«Комітет виборців України»

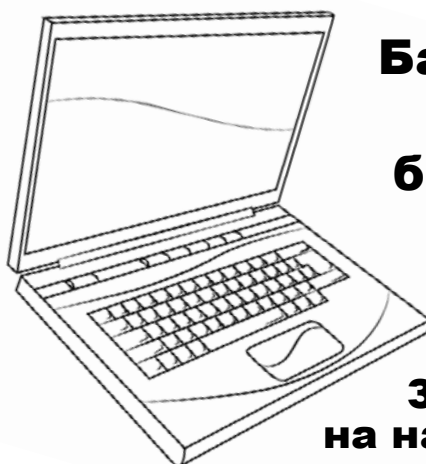
Свідоцтво № ОД 1413-284-Р
Головний редактор: Болган В.С.

Адреса редакції:

65091, м. Одеса, вул. Сади́ковська, 25
Телефони: (048) 716 - 40 - 18.

Електронна пошта: odesakvu@ukr.net
www.cvu.od.ua, www.izbirkom.org.ua, www.dep.od.ua
Надруковано в СПД Майстер О.А.

Тираж - 8 000 прим.

**Бажаєте
знати
більше?**

**Заходьте
на наш сайт:**

www.izbirkom.org.ua

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Якщо ви бажаєте надати добровільну матеріальну допомогу газеті «Ізбірком», то можете перерахувати кошти за вказаними реквізитами:

Одеська обласна організація
Всеукраїнської громадської організації
«Комітет виборців України»
65091, м. Одеса, вул. Сади́ковська, 25
р/р 26009054401290
в ЮГРУ Приватбанк
м.Одеса
МФО 328704,
код ЄДРПОУ 33139450
тел.: 8048 716-18-40

Призначення платежу:
Добровільна пожертва без ПДВ